

Šiame numery:

Meno, kaip gyvenimo veidrodžio, problema.
Poezijos dienos Chicagoje.
Laiškas iš Londono: anglų kultūros bruožus restauruojant.
Danguolės Sadūnaitės eilėraščiai.
Daugiasakiui ažuolui palūžus:
dr. Domo Jasiučio mirties metinėms.
Nauji leidiniai.
Kultūrinė kronika.
Filmų įvairumai.
Spygliai ir dygliai.

Meno, kaip gyvenimo veidrodžio, problema

Kiek menas gali būti objektyviu gyvenimo veidrodžiu? Gal jis neturi nieko bendro su mūsų gyvenimu? Gal tai tik autorius veidrodys? Jo vidaus balsas, prabyšas retkarčiais, užslėptas jo tikrąjį gyvenimą, slėpdamas realybę, kuri jam nepatinka?

O gal tai eskapizmas, bėgimas nuo kasdienio nuobodumo? Išradimas dalykų, kurių nebuvo, nėra ir nebus; jų perdavimas ne gyvenimo padiktuota forma, bet tokia, kokia jis norėtų gyvenimą apgaubti? Gal tai aplinkos, gyvenimo "sumenėjimas", perdažymas, spalvinimas nenuospalvinamo pilkumo, liūdesio, padarant pasaulinę desperaciją, o džiaugsmą juoko — komedijos sprogimu?

Žiūrint praeitin, atrodo, lyg menas visuomet būtų jaudinėjis savo laiko — epochos problemom. Būta stiprių pakilimų, kai menas stebėjo ar "stilizavo" savo laiko žmogų bei aplinką. Bet buvo įvairios krypties menų. Buvo. Buvo ir tokių, kurie visai nematė to, kas sukosi čia pat, pačios. Klasikos laikais tiek tapytai ir rašyta apie graikų istoriją ir mitologiją, kad net nusteibimas ima, kodėl tie žmonės nematė, kas dėjosi aplink juos. Jie tapė, rašė ir kalė akmenį, galvodami apie prieš du tūkstančius metų gyvenusius herojus, dievus, nimfas ir linksmuosius Bachą. Net filosofai, kaip Volteras, prirašė šimtus valdinių, kuriuos šiandien mažai kas prisimena.

Karingi ir išmintingi graikai valzdavo žmogų šiltame Viduržemio jūros klimato; romėnai stengėsi nuo graikų neatsilikti ir idealizavo jų kūrinius. Reli-

ginguose Viduramžių darbuose net dvasiškume prasikiša ir šio meno žmogiški bruožai: matome, kaip rengėsi ir ką veikė to laiko žmogus. Ir vėlyvo Renesanso milžinai (Michelangelo, Vinci) aiškiai rodo to laiko pastatus, interjerus ir žmogų. Net bibliinių ir mitologinių scenų fone dunkso Apeninai, o šiaurėje — Olandijos ir kitų kraštų peizažas ir rakandai. Tik klasicizme blogiau. Tuo laiku visu veidu atsigręžiama į antiką ir vaizduojami ne savo laikai ir ne savo laikų žmonės.

Buvo tačiau laikai, kai Viduramžių drąsūs riteriai dominavo menuose, kol Servantes jų neišjuokė ir anuliavo šią keistą madą.

Ir tik 19 šimt. buvo atsigręžta į aplinkos gyvenimą, kurį autoriai patys gerai pažinojo, su gerais ir ne per geriausiais rezultatais. Nežiūrint to, nuo ano laiko jau nebuvo užmirštas įkvėpimo šaltinis — autorių supanti aplinkuma. Visi vėlesni papildymai, nors kartais ir atrodė keisti (simbolizmas, impresionizmas, abstraktas, pasąmonės srautas ir kt.) vis dėlto turi šaknis kažkur gyvenime, jo vaizdavimo teorijoj ar gyvenimo filosofijoj. Menas šiandien labai šakotas, bet jis nepalaidžia gyvenimo rakto ir spaudžia menininkams prakitą, besistengiantiems kaip geriau ir tiksliau įvairių teorijų pagalba tą gyvenimą pavaizduoti. Net klasikinėse temose įieško ma ko nors panašaus į šiandieną (Anouilh).

Bet ar menas gali būti objektyvus? Taip ir ne. Kyla meno objektyvumo problemos, jo įtikimumo klausimai: kas pakliuvas kitų įtakon, kas nusilenkęs mecenatų, valdžių, partijų ar mažų būrelių diktatui?

Bet gal tik patys kūrėjai gerai žino, kaip sunku iš nuobodo nespalvingo gyvenimo ar objekto padaryti įdomų, nenuobodų kūrinių. Ir gal čia ir slepiasi atsakymas į minėtas problemas ir apamai meno paskirtį. Kartu įdomu būtų, ir kokiu teigiamu ar neigiamu kampu yra ar bus nukrypus mūsų išeivijos menas, ir kaip šiose problemose jis bus vertinamas ateičiai kitų.

P. Min.

POEZIJOS DIENOS CHICAGOJE

Faustas Kirša savo "Palikime" rašė, kad poezija yra regėjimas tamsoje. Ir atrodo, jog tai šventas tiesa. Poezija mums atneša prosvaitėjų išeivijos ūkanose ir tautos vergijos naktį. Dėl to kasmet rengiamos Poezijos dienos Chicagoje čia turi didelį pasisekimą. Toks poezijos akcentas šiemet pabrėžtas jau penktą kartą. Poezijos dienų programos abi dienas (gegužės 26 ir gegužės 27) vyko Jaunimo centro erdvioje ir jaukioje kavinėje.

Poezijos vertimų vakaras

Poezijos dienas gegužės 26 d. 8 val. vak. atidarė Jaunimo centro vardu namų šeimininkas kun. Antanas Saulaitis, S.J., primindamas, kad pavasaris poezijai yra tinkamiausias laikas. Pasidžiaugė, kad šį vakarą lietuvių poeziją bus perteikta įvairiomis kalbomis ir kitų tautų poeziją išgirsime išverstą lietuvių kalbon. Po to pakvietė Poezijos dienų moderatorių Kazį Bradūną. Šisai atkreipė dėmesį į tai, kad poezijos vertimai yra labai sunkus darbas, bet mūsų raštija kaip tik prasiidėjo giesmių vertimais. Didžiųjų poezijos veikalų, kaip "Odisėjos", "Dieviškosios komedijos", "Kalevalos" ar "Pono Tado" vertimai liudija tautos ir kalbos kultūrinį subrendimą. Šį egzaminą lietuviai jau yra puikiai išlaikę. Pasidžiaugė, kad šiandien turime tik ką Maryland Books išleistą "Selected Post-War Lithuanian Poetry" antologiją, dr. Jono Zdanio parengtą ir išverstą anglų kalbon. Buvo perskaitytas lietuvių rašytojų draugijos pirminko Leonardo Andriekaus sveikinimas Poezijos dienoms Chicagoje. O toliau jau buvo skaitomi lietuvių ir nelietuvių poetų kūriniai originalo kalba ir vertime.

Pirmiausia kun. V. Rimšelis, MIC, graikų klasikine kalba paskaitė "Odisėjos" pradžią ir dalį devintos giesmės, Vergilijaus "Georgikų" ištrauką ir Petrarkos itališkąjį sonetą. (Vertimai buvo J. Ralio. A. Nykos — Niliūno ir A. Churgino).

Marija Eivaitė sklandžia ispa-

Poetė Danguolė Sadūnaitė Poezijos dienose Chicagoje. 1977 metų Lietuvių rašytojų draugijos 1000 dol. premija (mecenatas Lietuvių fondas) pasidėta poetė už "Ateities" leidyklos išleistą jos eilėraščių rinkinį "Baltas levas medis". Jury komisiją sudarė: Povilas Gaučys (pirm.), Zilvė Bilaitė (sekr.), Julija Svabaitė-Gylienė, Česlovas Grincevičius ir Kęstutis Keblys. Komisijos posėdyje gegužės 27 d. Chicagoje sprendimas padarytas balsų dauguma.

Nuotr. Jono Kuprio

nų kalba perteikė J.R. Jimenez eilėraščius "Balandis" ir "Sapnuotas naktiurnas" bei jų P. Gaučio vertimus lietuvių kalba.

O. V. Milašiaus prancūzišką eilėraščių "Et surtout que" recitavo J. Dainauskas. V. Siugzdinio atliktą to eilėraščių "O ypač,

kad" vertimą į lietuvių kalbą paskaitė K. Bradūnas. Tą patį eilėraščių, be kitų, yra lietuvių kalbon vertę ir A. Vaičiulaitis, ir J. Dainauskas.

M. Eivaitė, skaitydama vokiečių poeziją ir jos vertimus lietuvių kalbon, o taipgi lietuvių po-

eziją ir šios vertimus vokiečių kalbon, pateikė liaudies dainą "Vai žydėk, žydėk, sausa obelė", Goethės "Mignon" (Churgino vert.), Maironio "Užmigo žemė" (Engerto vert.), Hoelderlino "Likimo giesmė" (Nagio vert.), Putino "Vidurnaktį" — originalė, o taipgi vokiečių ir anglų kalbomis, Heinės "Lorelei" (V. Bložės vert.), B. Sruogos "Supasi, supasi lapai" (Engerto vert.), J. Bobrowskio "Lietuvių šuliny" (S. Gedos ir Br. Savukyno vert.).

Gausiai susirinkę dalyviai su dideliu susikaupimu ir dėmesiu klausėsi tokios įdomiai parinktos poezijos originalo kalba ir vertimuose. Tai buvo kažkas naujo, įvairu ir žaviai patrauklu, ypač kad K. Bradūnas suglaustai, bet taikliai supažindino su atitinkamais autoriais bei kūrinių, duodamas literatūrinių informacijų, perpintų reikšmingomis smulkmenomis, net ir humoru.

Antroje vakaro dalyje pirmiausia sustota ties lenkiškai rašiusiu Adamu Mickevičium. Č. Grincevičius paskaitė "Pono Tado" pradžią ir kitas ištraukas, verstas Šakenio ir Putino. Paskaitė ir sonetą "Akermano stepės" (Putino vert.).

Primindamas rusų poetą Balmontą, K. Bradūnas pažymėjo, kad jisai lankėsi Lietuvoje ir net rašė eilėraščių apie Lietuvą ir lietuvius: "Miškai, miškai, aukšiniai žmonės / Ir popieriniai pinigai...". Mat, atsikūrusi Lietuva pradžioje neturėjo metalo monetų. Tada J. Dainauskas paskaitė Balmonto eilėraščių "Miškiniai karalienei — Lietuvai" (R. Biržinytės vert.). K. Bradūnas padėkdamas savo eilėraščių "Sventojo medžio nukirtimas". Eilėraščių apie Kryžių kalno naikinimą Lietuvoje. J. Dainauskas po to paskaitė "Kontinente" išspausdintą šio eilėraščių rusišką vertimą.

Liūnė Sūtema supažindino publiką su mūsų poetais, išverstais į lietuvių kalbą, ir su lietuvių poetais, išverstais į lietuvių kalbą. Girdėjome: K. Bradūno "Ištroškus", A. Nykos — Niliūno "Tyli daina", H. Nagio "Mėlynasis sniegas" ir A. Mackaus "Pabudintas Viešpaties angelo". Paskaitė taipgi lietuvių kalbon išverstus lietuvių poetus: A. Kraujedės "Mita ir pasakos", R. Galės "Amžinai", G. Salinio "Metamorfozės".

Artistiškų skaitymų — deklamavimų Daiva Markelytė sudomino publiką, originale ir vertimuose skaitydama Poe (V. Mačernio vert.), Longfellow (Bern. Brazdžionio vert.) E. Dickinson (A. Tyrulio vert.), Aisčio, Bradūno, Nagio, Putino poeziją bei liaudies dainą. Lietuvių poetų vertimai imti iš "Selected Post — War Lithuanian Poetry".

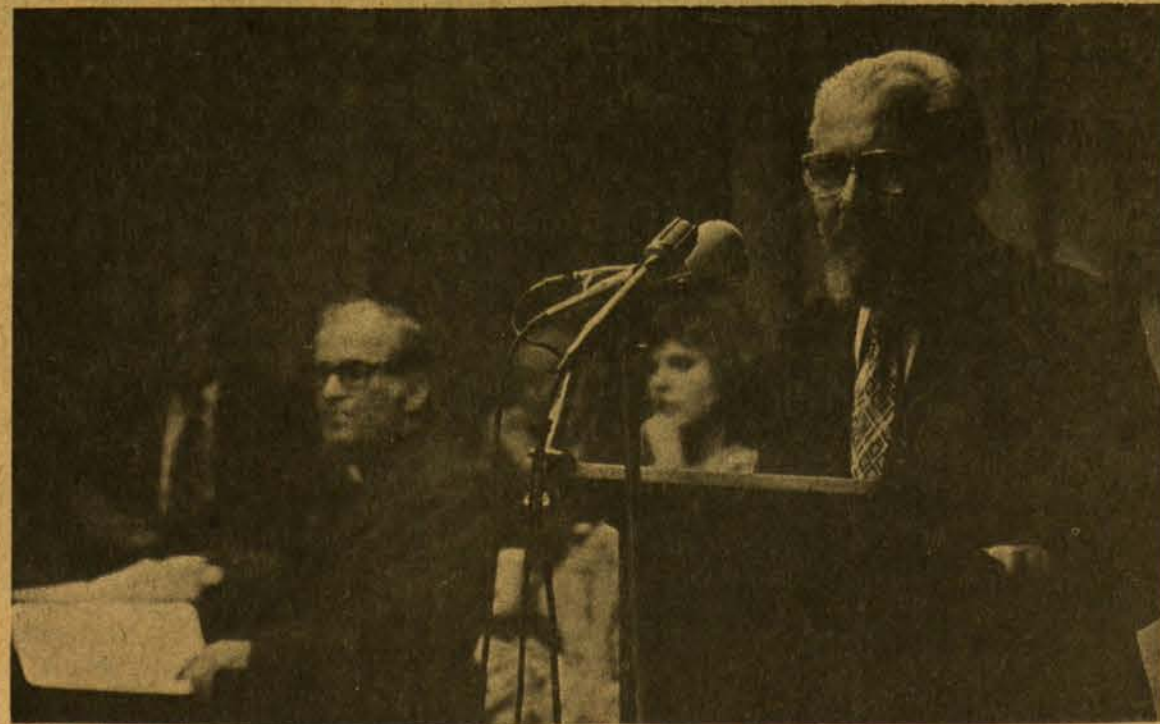
Tesdamas angliškų — lietuviškų kūrybos skaitymą, Linas Rimkus įspūdingai perteikė Šekspyro sonetą (Churgino vert.), Poe "Annabell Lee" (Binkio vert.), Sandburgo "Chicago" (Nagio vert.). Išgirsta taipgi Nykos — Niliūno "Vaikystė", Bogutaitės "Sūnus ir kaulai", S. Gedos "Buvau į Lietuvą išėjęs" — viskas anglų ir lietuvių kalba iš "Selected Post — War Lithuanian Poetry".

Poezijos dienų pirmasis vakaras praėjo be galo įdomiai ir sklandžiai. Gerai svetimas kalbas mokančių perteikta (moderatoriui gyvai įsiterpiant su spalvingomis pastabomis) programa gausios publikos buvo priimta visa širdimi.

Gyvyjų poetų poezijos recitalis

Šeštadienio (gegužės 27) vakare įvyko gyvyjų kūrėjų poezijos recitalis. Jį pradėdamas, K. Bradūnas džiaugėsi gausia publika, kuri liudija mūsų kultūrinį brandumą. Priminė, kad per abu vakarus čia pat jau išpirkta poezijos knygų už netoli 600 dolerių. Pranešta taipgi pati naujausia literatūrinė žinia, kad prieš porą valandų jury komisija 1977 metų Lietuvių rašytojų draugijos premiją paskyrė poetėi Danguolei Sadūnaitėi už poezijos knygą "Baltas levas medis". Čia pat vakare dalyvaujanti poetė buvo pasveikinta garsiais plojimais.

Po šitokio įvado, poetė Vitalija Bogutaitė buvo pakviesta skaityti pirmoji. Ji parinko eilėraščių iš "Apokalipsės" ir "Kalionės" ciklų. Eilėraščiuose girdėjosi liaudies dainos motyvų, buvo gausu sugestijų poetinių (Nukeita į 2 pal.)

Kazys Bradūnas tarė įvadinį žodį, atidarant Poezijos dienas gegužės 26 d. Jaunimo centro kavinėje, Chicagoje. Toliau matyti Poezijos vertimų vakaro kai kurie programos atlikėjai. Iš kairės į dešinę: Česlovas Grincevičius, kun. Viktoras Rimšelis, MIC, Jonas Dainauskas ir Daiva Markeitytė.

Nuotrauka Jono Kuprio

Poezijos dienos Chicagoje

(Atkelta iš 1 puslapio)

Ivaizdžių, lyrinės šilimos, istorinių įvykių atgarsių (Dresdno miestas agonių spalvoj) ir filosofinės bei religinės minties.

Pačios jauniausios poetų kartos atstovas šikagietis Viktoras Dirda skaitė ištraukas iš savo poetinės — dramatinės kūrybos, sudarytos japonų stiliaus pavyzdžiu: "Prie Tauragno ežero". Kalbėjo apie Gyvybės Tėvą, Gyvybės Motiną ir visumos kelią. Girdėjosi Perkūno, choro, Mokenės ir kiti balsai. Sklandus lietuviškas tarimas, ryškus ir turtingas sakinių formavimas, palyginimų vaizdumas patraukė ir domino klausytojus.

Poetė Ona Mikailaitė, seselė, vaikų literatūros Pupučio kūrėja, eilėraščių knygos "Šiapus jūros" autorė pradėjo miniatiūriniais eilėraščiais: "Girtuokliai", "Po lietaus", "Prozaikai"; patikė bibliūnų ir tautinių moterų portretų galeriją. Antras jos eilėraščių puoštas buvo religinėmis temomis, ciklas — "Atgimimo giesmės", su gliuosnių, žemės, akmenų, kadugio šakelės motyvais, atliepiančiais dvasines idėjas. Pasižymėjo temų įvairumu. Čia buvo atlaidai, agonių balsai, išryškina, kad beliko vienas laiptas — įkopti į Tave.

Laureatė Danguolė Sadūnaitė — gėlių, saulės, miško, pūkelių su Dievu ir gerų žmonių originali poetė, kaip ją kviesdamos aptarė K. Bradūnas. Ji skaitė eilėraščius apie pavasarį, žalių medžių manevrus, kibirkščiuojantį sniegą, almeniesos šokių, žydinčius almedžius, saulės orkestrą, apie žydinčias ciniijas, vasaros

Antanas Gustaitis skaito savo kūrybą Chicagoje.

Dalva Markelytė tarp lietuviškų ir angliškų posmių Poezijos dienose, Chicagoje.

karščius, apie bespalvį stiklą, renkantį Viešpaties šviesą, saulės auksą.

Antroji vakaro dalis buvo skirta Antanui Gustaičiui. "Jo šmaikštūs posmai tebūna mums vaistai nuo sunkios pertekliaus ligos", kalbėjo apie jį K. Bradūnas, pakviesdamas svečią prie pulto.

Gustaitis pradėjo fejtonu "Poetai ir poezija". Stebino gausiu savo samojumi ir humoru. Publika kvatojo po kiekvieno sakinio, pertraukdama skaitymą net plojimais.

Fejtone poeto aptarimas, sąvokių nusakymas buvo tirtai perpleistas linksmų palyginimų ir posakių staigmenomis, spindinčiomis aktualiu samojumi, gyvai surištu su išeivijos gyvenimu.

Po šio "poezijos monologo", palydėto triukšmingu plojimu, Gustaitis pabėrė savo humoristinius eilėraščius, turinčius ir gi-

lią prasmę, plakant okupantus, visuomenės ydas, kalbančius apie "mano tautiečių istoriją", "gavėnią rojus patvory", "meilės burtus". Buvo miela, kad kiekvienas eilėrašties, perpleistas humoro gijomis, baigdavosi taiklaus samojaus staigmena.

A. Gustaičio repertuaras toks gausus ir patrauklus, kad, ir į vienuoliktą valandą įžengus, publika nepavargo ir dėmesys neišblėso.

Tikriausiai ši Poezijos dienų tradicija Chicagoje yra jau giliai įleidusi šaknis. Tad lauksime Poezijos dienų ir kitą pavasarį.

Juozas Prunskis

Redakcijos pastaba. Tačiau žvelgiant į gausiai susirinkusią šių metų Poezijos dienų publiką, širdį užplūdo ne tik džiaugsmas, bet ir tam tikras rūpestis. Noroms nenoroms kilo klausimai: kurgi šviesūs mūsų visokiausios veiksmų, institucijų vadovai bei garbūs pa-

reigūnai? kurgi piniginių fondų rikiuotojai, kultūros savokomis žaidžia spaudos ir susirinkimuose? kur mokslo ir kūrybos simpoziumų žvaigždės ir muzikos pasaulio žvaigždės? kurgi paradinių rezidencijų igulos? Čia suminėtuju buvo mažiausiai ar ir visai nebuvo, lyg gyvosios lietuviškosios kultūros apraiškos jiems ne motais.

Kai Jonas Jurašas neseniai šio nykštėj spaudos baiminosi, kad okupuotoje Lietuvoje šviesuomenė ir įvairūs pareigūnai neatlieka savo tautinės — kultūrinės misijos, ją palikdami vien liaudžiai, ar tik panašiai nesiklosto ir išeivijoje? Guostis galima būtų bent tuo, kad visada tas paprastas, ne "viršūninis" tautietis lietuvių tauties ir jos kultūros likimą nešė ir išnešė ant plačiųjų savo pečių. Bet ir jam ir tautai istorijoje būtų kur kas lengviau, jei visi, pro bet kokios mokyklos suola pralindę, būtume kultūrinio intereso ir konkretaus pavyzdžio žmonėmis.

ralius, nors ir nugalėtas, visada pasilikis karalius".

Mane žavėjo ir tebežavi abipusis žmogų santykių aktualumas. Žmogus žino savo vertę ir savo priklausomybę nuo kitų. Ir tas santykių veiksmingumas eina į abi puses. Didikas jaučia savo priklausomybę nuo kitų, o kiekvienas žmogus iš valdžios nedaro stabo; drįsta su ja kovoti, bet, nepaisant kovos, sugeba valdžios pricipo nepažeisti. Ar tai nėra daug?

George Bernanos knyga

Besiruošdamas kelionei, aš nuėjau į mūsų namo knygyną susirasti kokio vadovo po Londoną. Jo neradau. Tačiau radau vieną knygą, kurią pats buvau nusipirkęs prieš kokius 24 metus. Tai buvo garsaus prancūzių rašytojo Georges Bernanos "Laiškas anglams" (Lettre aux anglais) 1946 metų laida. Ši knyga buvo parašyta tarp 1940 — 45 metų, kai autorius gyveno Brazilijoje, į kurią jis buvo patekęs, kai Prancūzija buvo kapituliuojusi. Tai buvo laikai, kai Prancūzija buvo nacių nugalėta ir Petaino ir Lavalio vyriausybė bendradarbiavo su okupantais. Bernanos dvasinė būklė tuo laiku buvo nepavydėtina. Jis išgyveno didelį savo tautos pažeminimą. Jis tą pažeminimą, tiesa, prisimė, tačiau ir anglų jis norėjo padaryti šio pažeminimo dalininkais. Jis kaltino anglus, kad jie Chamberlaino asmenyje ju valdžios žmonių rankas sudėjo su Hitlerio rankomis. Jis čia turi galvoje Muencheno konferenciją, kurioje nebuvo pasipriešinta Čekoslovakijos dalies atskyrimui (42 psl.).

Galbūt pagrindinę anglų charakteristiką Bernanos išreiškia šiuo ironišku epizodu. "Pas jus, kaip ir daug kur kitur, yra vargšų juokdary, kurie save vadina politikais. (Taip rašo Bernanos anglams). Jie nuduoda rimtą neišmanymą, kvailai tardamiesi esą nesukrėtę ir neperšiemę tokioje (tragiškoje) situacijoje, kas yra visiškai juokinga, ir net mažas vaikas mato, kad čia yra juokinga. Jie išsina ramiai prieš publiką ir rimtai pripažįsta, kad esama situacija tenka labai apgailėti, bet kadangi ji yra įvykių, reikia su ja skaitytis ir pasinaudoti ja tiek, kiek ją galima pasinaudoti. Vieno dalyko reikia bijoti, kad jie (t. y. valdžios žmonės) neatsisakytų, nes, net prileidus, kad jie padarė klaidą, jie tą savo klaidą pažįsta geriau negu kiti, nes jie ją pažįsta pilnai ir dėl to jie ras geriausius būdus jai atitaistyti. Istorija prasideda iš naujo, sako jie". (63 psl.).

Bernanos čia ironizuoja greičiausiai kokią kalbą Anglijos parlamente, pasakytą apginti konservatorių partijai. (Ir, reikia pasakyti, kad toks kalbėjimas pasirodė teisus, nes tos pačios partijos narys Churchill suorganizavo nacių nugalėjimą).

Šiame ironiškame angliškos laikysenos apibūdime krizės atveju, man atrodo, kaip tik yra vienas labai vertingas bruožas, būtent nepasidavimas baimnei krizės atveju. Ta angliška rimtis mane net žavi. Bet Bernanos iš jos juokiasi, nes nesugeba savo prislėgtos būklės įtakoje jos suprasti.

Bernanos liūdesys veda jį net į piktumą, kurio išraiška visiškai nesiderina su tuo, ką jis ką tik pasakė. Pasijukęs iš anglų ramumo, jis tą ramumą pertempia, palūdydamas, iš tikro, jų sugebėjimą išlikti gyvais ir neramiuose vandenyse. Jis rašo: "Neišmanėlių išmintis yra būdinga sugebėjimu viską suderinti. Jie seka kai kurių primityvių jūrų organizmų pavyzdžiu, kurie negali gyventi kitur, kaip tik labai ramiose vandenose. Mažiausias judesys juos sunaikina. Tai yra neišmanėlių išmintis, kurios moderni visuomenė klaidingai išmoko iš graikų, supainiodama graikiškų žodžių prasmę, kuo būtų

nustebę senovės graikai... lygu, kad būtų kitas mastas vertinti žmogui, kaip be saiko atsiduoti vertybėms, kurios be galo viršija nuosavo gyvenimo lauką" (64 psl.).

Bernanos entuziazmas yra beribis, tačiau jo negana, kad jis būtų realus veiksnys gyvenime. Beribė jėga iš viso nėra visuomeninė jėga, nes ji niekieno nėra pavaldoma. Ji pagaliau naikina jos pačios nešėją žmogų. Dėl to klasiškinė išmintis, išreikšta saikingu, kurią respektuoja ir krikščionybė, yra tokia vertybė, iš kurios neverta juoktis. Šia savo kritika Bernanos nepadarė rimto priekaišto angliška dvasiai ir nepalengvina savo sunkios būklės, jo tautai esant okupuotai.

Prancūzai, pasak Bernanos, nemėgsta dviejų dalykų: rinkimų ir karo (56 psl.). Tuo jis lyg patvirtina Petaino pasirinkimą. Bernanos pripažįsta prancūzams vieną trūkumą, jie nemoka senti. Prancūzai pasensta per greitai. Jie susikuria savotišką senatvę dvasią, kuri reiškiasi neviltingumu. Jie su ta neviltingumu susigryvena ir tokiu būdu patys save numeta į užmaršį, senatvę ir gėdą. Tai jiems yra lyg savotiškas mirties pakaitalas. Bet kaip tik, ryšium su tuo, ji piktina, kad anglų senatvė yra, pasak jo, klaidiai aktyvi. Anglai nušoka į savo senatvę su tuo pačiu entuziazmu, kurio jie mokykloje šokinėjo per klases suolus. Tuo pačiu polėkiu, būdami seni, jie nušoka į futbolio aikštę ir kriketo aikštę (38 psl.).

(Nukelta į 5 psl.)

Laiškas iš Londono

Anglų kultūros bruožus restauruojant

Iš tikrųjų šis laiškas yra parašytas ne Londone, bet Chicagoje. Jis buvo parašytas, besiruošiant keliauti Londonan. Kadangi būsimas keleivis buvo gerokai persiėmęs angliškomis mintimis, dėl to ši rašinį galima laikyti dvasine prasme laišku iš Londono.

Besiruošiant pavaduoti Londono lietuvių parapijos kleboną kun. Sakevičių, aš apie tai pasisakiau kai kuriems draugams ir giminėms. Visi man linkėjo laimingos kelionės. Kai kurie draugai, iš tikrųjų, sureizsavo šią kelionę. Mano brolis, apie tai sužinojęs, savo laiške man išdėstė savo nepasitenkinimą Anglija. Jis rašė:

Brolio Prano laiškas

"Britų užmačių aš niekuomet nemėgau. Jie man visada yra pasilikę su panieka žiūrintys į visus kitus. Gal dabar, kai jau sugrįvo jų klaidi imperija, gal šiandien, jie atsikvošės, kad" pasidarytų žmonėmis, kaip mes visi kiti. Tačiau tavo kelionė tenai bus tau daugiau negu didelis malonumas. Jų iš viso pasaulio suvogtose knygose ir bibliotekose tu susirasi daugiau medžiagos savo darbams negu bet kur kitur.

Man pasakojio ministris Gylis Švedijoje, kai jis buvo kažkokiose Anglijos karaliaus vainikavimo iškilmėse, tai auksinės lėkštės, iš kurių jiems buvo servuojamas maistas, buvo su Lietuvos kunigaikščių Radvilų herbais. Zarnavikijos berniui karaliaus vainikė lietuviškos lėkštės! Kokia

ironija! Jokie istorikai apie tai nei svajos, nei parašys. Kas kronikose neužrašyta — reiškia — to niekada nevyko. — Tokia vieno istoriko nuomonė..."

H. Maurois pažiūra į Angliją

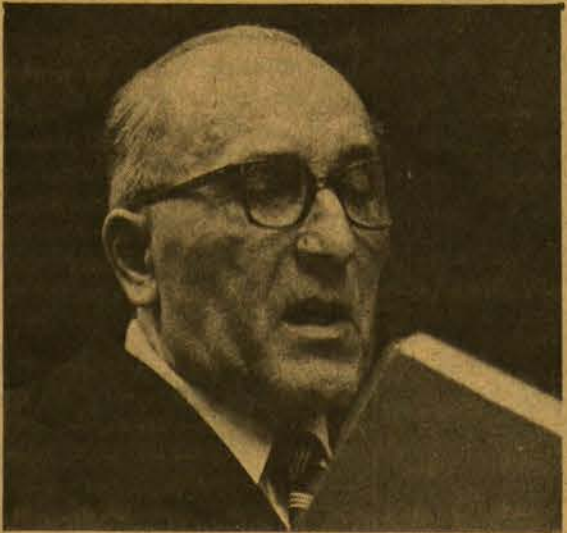
Mano sena pažiūra į Anglijos kultūrą buvo visai kita negu mano brolio. Nors man teko pažinti šiek tiek gyvos prancūziškos kultūros, mane visada traukė Anglija. Ir ji traukė ne dėl to, kad ji buvo sala, kad joje buvo daug rūkų, pro kuriuos daiktai ir miestai atrodo daug švelniau, nes yra panerti vieningesnėje spalvoje. Mano dėmesio stiprumą Anglijai liudija ta aplinkybė, kad aš,

bėgdamas iš Lietuvos, tą vakarą savo lagaminėlin pasiėmiau prancūzo Maurois labai entuziastingą knygą apie Anglijos kultūrą. Tai buvo vokiškas vertimas. Aš turbūt atsivežiau ją net iki Amerikos. Tai buvo klaukus vakaras, palyginti dar giedros dienos. Iki pat vakaro aš nesirengiau bėgti. Aš nežinojau nei kur bėgti, nei jokiais dokumentais nebuvau apsirūpinęs. Net breivijoriaus tik vieną dalį pasiėmiau. Tačiau aš pasiėmiau tą knygą apie Angliją. Esant išvargintam komunistinės ir nacistinės okupacijos ir gresiant komunistų sugrįžimui, kurie su žmogumi taip mažai skaitėsi, man iš šios knygos švietė tokia kultūra, kurioje žmogus

V. BAGDANAVIČIUS

valdžios akivaizdoje buvo sau žmogus.

Maurois ten rašė, kad prancūzas didikas buvo karalių išvengtintas iš savo kaimo aplinkos ir padarytas rūmų pakaliku, kai tuo tarpu angliškas didikas, pasilikdamas savo aplinkoje, laikė sau garbę būti išrinktame savo valdžiaus viršaičiu. Toje knygoje buvo daug prancūziškos ir angliškos kultūros palyginimų, kurie ilgiems laikams pasiliko mano atmintyje. Vienas iš jų yra šis. Anglijos sukilėlių prieš karalių vadovą kažkuriam šimtmečiuje kitai kalbėjo savo kariams, skatindamas juos į mūšį: "Jūs turite kariuoti narsiai iki paskutinių savo jėgų. Žinokite, kad jei jūs pralaimėsite, jūs būsite pralaimėję savo galvas. Bet jei kovos metu susitiksute su pačiu karalium, jo nepažeiskite. Nes ka-

Ištrauka iš "Pono Tado" Poezijos dienose, Chicagoje. Skaitė Česlovas Grincevičius.

Jonas Dalmantas Poezijos dienose, Chicagoje. Skaitė Česlovas Grincevičius.

DR. K. G. BALUKAS
Akusheris ir moterų ligos
Ginekologinės Chirurgija.
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei neatšiliepa skambinti 374-8004
Prima ligonius pagal susitarimą.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue.
Val.: pirmad., antr., ketvirtad. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vakar. Seštad. nuo 1 iki 3 val. Pagal susitarimą.
Ofiso telefon. WA 5-2670.
Rezid. tel. WALbrook 5-3048.

Ofiso HE 4-5849; rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet. treč. ir šešt. tik susitarima.

Dr. Jonas G. BYLA-BYLAITIS
GALVOS IR STUBURO LIGOS
2858 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. — 476-3409
Valandos pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofis. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos.

CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akų ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJĄ
CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atsakoma 12 valandų
489-4441 — 561-4605

Istaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išskyrus treč. ir šeštad.

Tel. ofiso ir buto: OLYmple 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REllance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuviai gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KEDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue.
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. RE 7-1168, rez. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
71-os ir Campbell Ave. kamp.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarima.

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITE
7051 So. Washtenaw — Tel. 778-8766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus.
Didelis akinų rūmų pasirinkimas.
Val.: pirm., antr., penkt. 10-5:30. Ketv. 1-3 v. vak. Sešt. 10-4 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 282-4356
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir "Contact lenses".
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLBS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telefon. RE 5-4410
Residencijos telefon. GR 6-0617
Ofiso val.: pirmad. ir ketvirtad. nuo 1:00 iki 3:00 val. popiet

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — 18 anksto susitarima.

Tel. ofiso RE 6-4446
F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-8772
DR. PETRAS ŽLIUBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 So. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

Daugiašakiui ažuolui palūžus

Dr. Domo Jasičiaus mirties metinėm prisiminti

GEDIMINAS GALVA

Darbininkų skaičius mažėja. Patylomis juos išsiveda Juodoji Viešnia. O kūrybinio darbo tiek daug.

Iš dr. D. Jasičiaus man rašyto 1976. VII. 10 laiško.

Net vienuolikai mėnesių nepraslinkus nuo šio laiško, Juodoji Viešnia jį patį pakvietė į savo viešpatiją.

Iš pažiūros tvirtai atrodančio, lyg ažuolo, dr. Domo Jasičiaus sveikata nebuvo tvirta. Jau seniai iš savęs pasišaipydavo, kad gydytojas nepajėgia savo kojos išgydyti. 1968 m., ką tik išėjęs į pensiją, pergyveno širdies priepuolį. 1969. IX. 8 jis rašė man: "Mudu su Zulužele (žmona) šiaip taip laikomės. Mano sveikata šiaip sau. Turbūt jau niekuomet negrįšiu į seną vagą. Gaila. Galva dar veikia, bet nėra pakankamai priemonių galvos sukimtimams sumanymams įgyvendinti. Reikia džiaugtis ir tuo, ką turiu".

1972 m. buvo nesėkmingi. Domas ir jo žmona Sofija turėjo vykti į ligoninę. 1973. I. 18 man rašė: "Mano sveikata šlubuoja. Darbo našumas kritęs ir tesiekia 25 proc. buvusio". Netrukus, II. 27 laiške pažymėjo: "Mano molis nėra blogos rūšies, bet neilgaamžis". Kelerius metams praslindus, 1976.V.9 vėl užsiminė apie sveikatą: "Mudu su Zulužele dar pagirgždame, pagirgždame, bet nelūžtame". Apie lūžį neprisiminė ir paskutiniame 1977. V. 21 laiške. Ten pasitenkino pastaba: "Mudu dar šiaip taip laikomės".

Juodoji Viešnia atsilankė 1977. VI. 2, kai jis sėdėjo savo bute prie rašomojo stalo. Staiga įvyko kraujo išsiliejimas smegenyse. Skubiai buvo nuvežtas į Mount Vernono ligoninę, esančią už dviejų kvartalų nuo gyvenamo namo. Ligoninėje sąmonės jau neatgavo. Mirė 1977. VI. 5 vakare. Palaidotas Woodhaven Cypress Hills kapinėse. Jo svajonė — prisiglausti lietuviškoje žemėje — neišsipildė.

Domo būdas

Beveik keturiasdešimt metų turėjau progos įvairiausiose susiklostymuose su juo bendrauti ir jį stebėti. Tai buvo išskirtinė asmenybė, pasižyminti patraukliu būdu, daugiašakiais talentais.

Jis buvo švelnaus būdo, jautrus ir paslaugus nelaimės metu. Neprašyti Jasičiai ištiesė ranką kiekvienam negando paliestam, kiek jų išteklių leido.

Jis rūpestingas ir darbštus kiekviename veiklos bare. Sąžiningai atliko gydytojo, visuomenininko ir draugo pareigas. Dažnai man skiriuose laiškuose sielojosi, kad dėl nesveikatos ar kitų priežasčių jis negalėjo tęsti išpareigojimo savo metu parašyti veikalą "Genocidas vokiečių okupuotoje Lietuvoje".

Tai plačių polėkių vyras savo profesijoje ir visuomeninėje veikloje. O tos veiklos jis nevengė, gal net pernelyg išsibarsdydamas. Plačiu mostu jis veikė Lietuvoje, Vokietijoje, Floridoje ir New Yorke.

Drąsos jam nestigo kovoti prieš okupantus rusus ir vokiečius, nors veikla buvo susieta su dideliais pavojais. Jis nevengė drąsaus žodžio ir lietuviams, kai, jo nuomone, kas nors pasirinko klaidingą kelią. Jo švelnus žodis galėjo tapti ir plieniniu.

Tai buvo tikrovininkas, bet ir didžio jausmo žmogus. 1958. III.

Dr. Domas Jasičius (1899-1977)

Nuotr. V. Maželis

13 jis rašė: "Mano intelektualinis sukirpimas, mano profesija yra prikrauta svara realizmo". Tikrovės pažinimas jį pastūmėjo įsi- jungti į plačią visuomeninę veiklą, bet kėlė rimtas abejones dėl įsijungimo politiniam darban, nors jis mėgo politiką.

Jo gilus tikėjimas ryškus ir šiame sakinyje, rašytame 1950. I. 28: "Bet reikia mokėti gyventi evangelikai: šiandienine laime, šiandieniniai rūpesčiai, džiaugtis šiandienine saule ir šio vakaro žvaigždėmis".

Partijoje ir virš partijos

Lietuvoje gyvendamas, jis labai domėjosi politika, jos raida, bet vengė jungtis į politinę veiklą. Gal jis nenorėjo nutolti nuo profesijos, gal politinės veiklos būdai jam buvo nepriimtini, žeidė vidinę pusiausvyrą. 1951. IV. 27 rašė: "Iš politikos esu pasišalinęs. Pabrėžiu, kad niekada nebuvau 'gryno vandens', 'profesinis' politikas. Nenoriu juo būti ir ateityje".

Ką tik atvykęs į JAV, 1950.X.21 laiške man guodėsi: "Mano pranašavimai neįvyko: 1949 m. karo nebuvo ir 1950 m. negrįžome į Lietuvą". 1951. I. 15 laiške paryškina karo laukimo samprotavimus ir bloškia viziją, tebelaukiančią sprendimo: "Žinoma, labai keista laukti karo. Bet neturint kitokių vilčių ir galimybių išsigelbėti bei išgelbėti lietuvių tautą, reikia eiti tuo keliu... Kas bus, jei lenkai bus priversti trauktis į rytus? O jei vokiečiai veiksmingai dalyvaus karo veiksmuose — Oderio — Neisės linija dings. Tuomet lenkų srautas užplūs neginamas mūsų lygumas".

Domas — krikščionis ir demokratas seniai priklausė krikščionių demokratų sąjungai, bendravo su jos vairuotojais. Man iškėlus taktikos klausimą, didžiū atvirumu Domas 1952. II. 7 laiške rašė: "Man atrodo, kad krikščionys demokratai paskutinius dešimtmečius neturėjo jokios taktikos eo ipso ir veikimo praktikos... Jie tekejo (D. J. pabraukta) politiniais upeliais, upeliukais... Nežinau ar jie neturėjo ar nesugebėjo turėti savo nusistatymo ten,

kur reikia ir kada reikia pareikšti. Beveik niekuomet nesugebėjo savo nusistatymo, jei jį turėjo, apginti. Jei kartais ir gynė neva turimą nusistatymą, tai darė "asi- liškai", "užsinaravinusiai". Nei pirmyn, nei atgal. Jokios dinamikos, jokio politinio paslankumo, jokio visuomeninio patrauklumo nesugebėdami parodyti... Tokia padėtis ir šiandieną... Neturiu pagrindo galvoti, kad ji galėtų artimoje ateityje pakitėti...".

Tokia šnektą apie savo partiją rodo jo poslinkį žiūrėti iš aukšto ir į tolimą perspektyvą. 1952. III. 12 laiške jis daro dar tolimesnį suolį: "Šiomis sąlygomis, aiškiau — dabartinėje lietuvių politinėje organizacijoje, nėra sąlygų dirbti politinį darbą, nepažeidus pagrindinių žmoniškumo ir pakantos reikalavimų. Aš labai įaudinuosi tai teigdamas, bet tikiu, kad taip yra. Mano tikėjimas paremtas kelerių metų stebėjimais ir lietuvių politinės virtuvės pažinimu... Lietuvos laisvinimo darbą galima dirbti ir neužsidėjus partinio brizgilo. Gal čia glūdi didelė nelaimė, kad mes per mažai turime nepartinį žmonių. Kaip būtų gera, kad jų būtų daug, jog jie būtų gabūs, svarūs. Jie galėtų būti tiltas kritišku metu. Man atrodo, kad žmogus, įsijungdamas į partiją, dalinai save susiaurina, atsisako

savo principų. Visais atvejais "princeps" yra didesnis už "pars".

Po tokio atviro išpažinimo negalima netikėti žiems jo žodžiams 1955. IV. 20 laiške: "Aš per visą savo gyvenimą rūpinaisi mūsų tautos ir krašto reikalais, bet ne savo partija".

Katalikų politinis skilimas

Domas skaudžiai pergyveno katalikų politinį skilimą, jėgų išskaidymą ir nesutarimą. Jam atrodė, kad katalikų skilimas buvo ne tik nereikalingas, bet labai žalingas. Šį klausimą stengėsi svarstyti ne krikščionio demokrato požiūriu, bet pasirėmęs tvirta logika.

1952. II. 1 ilgame laiške išsamią dėstė katalikiškojo skilimo kilmę, priežastis ir išvadas: "Frontininkai sako atskilę nuo krikščionių demokratų, nes pastarieji buvo per mažai veiklūs ir jų programa per daug konservatyvi. Taip pat teigia, kad tarp krikščionių demokratų ir frontininkų nėra principinio skirtumo. Jie savo veiklos pagrindą deda Katalikų Bažnyčios mokslą, o socialinius klausimus sprendžia popiežių enciklikų rėmuose. Frontininkai yra labai veiklūs, veržlūs ir nesiskaita su priemonėmis. Ar galima juos sutaukinti? Turiu labai mažai vilties... Gal susitaikinimas įvyks vėliau, kai lietuvių katalikiška visuomenė politinėse ir visuomeninėse varžybose gaus pakankamai skaudžių antausių. Tas susiskaldymas yra skaudžiausias ir tragiškas smūgis".

"Aš visuomet sakiau, kad visi katalikai turėtų sutilti vienoje partijoje. Tokiai partijai reikia paruošti tobulą, toli numatančią programą, kuri galėtų nutiesti geriausius pagrindus išlaisvintos Lietuvos susitvarkymui... Visuose kraštuose beveik visos katalikiškos politinės partijos apjungia įvairių krypsnių žmones, turi dešiniuosius, vidurio ir kairės sparnus. Žmonės, kurie savo veikloje remiasi tais pačiais principais, ne tik gali, bet ir privalo sutilti toje pačioje partijoje".

"Man iki šiol nėra aiškūs mūsų krikščioniškos visuomenės suskilimo motyvai. Labai dažnai dingteli mintis, kad čia pirmauja "dideli" asmeniniai polėkiai".

Tokia svarbiausių minčių santrauka. Vėliau tik labai retai prisiminė šį nelemą reikalą.

Visuomeninė veikla

Straipsnyje "Daugiašakis ažuolas" ("Draugas", 1973. IX. 15, skirtame jo 75 m. sukaktiui paminėti, paliečiau studijas, ateitininkos, gydytojo, visuomenininko, spaudos darbuotojo veiklą. Toji apybraiža prašosi kuklaus papildymo

Ir vėl reikia pradėti nuo jo asmens. Jis buvo prierašus prie tėviškės: tėvų, brolių ir seserų. Iš tikrų kuris negandas, prireiks pagalbos tėviškoje, žiūrėk, jau Domas tiesia ranką.

Jis buvo ištikimas šeimai, tikras jos rūpintojas. O toji šeima buvo didelė. Ją sudarė ne tik r-

Laureatė Danguolė Sadūnaitė Poezijos dienų vakare skal- to premijuotąją savo poeziją.

Lina Sutema Poezijos dienų publiką supažindina su lat- to premijuotąją savo poeziją. Nuotr. J. Kuprio

Danguolė Sadūnaitė

GAMTOVAIZDIS

1.

Karštesnė saulė,

šiandien;

Magiška diena.

(gilesnė jūra...)

2.

Kas nors,

kaip nors —

šiandien čia mylėjo

.....

ir ar grįš jie?

SODAI ŽYDI

1.

rytas pakrikštijo mane

jūsų baltumu —

(vidudienio saule)

.....

tiktai, naktis,

tiktai, naktis —

ir grumtynės su tamsa:

širdyje paliko —

žiūrėk!

ir ant rankų

skaudžias mėlynes

II.

danguje, raudonai ružavos

vėjo putos, šiandien!

.....

tiktai, tęsinys,

Tavo ir mano kalbos, Dieve —

yra žydintys sodai

IRISAI

žydi trisai

prie vandens

.....

tai mano vaikiška burna

dainuoja —

laukinėj

saulės palydoj

OBELYS ŽYDI

obelys, obelys!

jūs išskleidėte šakas

žiedų šoklyje..

savimi besidamos

saulės muziką

.....

ir visas dienos grožis

jau suošė į jus

1.

Kai viena esu —

kokia žalia,

ramiai tvirta žemė

aplinau.

2.

su tavimi —

vakaruose,

alyvmedžiui žydint;

žemės drėbėjimas,

po kojomis —

ne žemė.

PIETUOSE

saulė užsidarė sode —

su daug paslapčių..

// // //

ji yra —

šios pilies karalaitė

kad būčiau

Tavo apkabimė —

// // //

kaip šis medis, kad

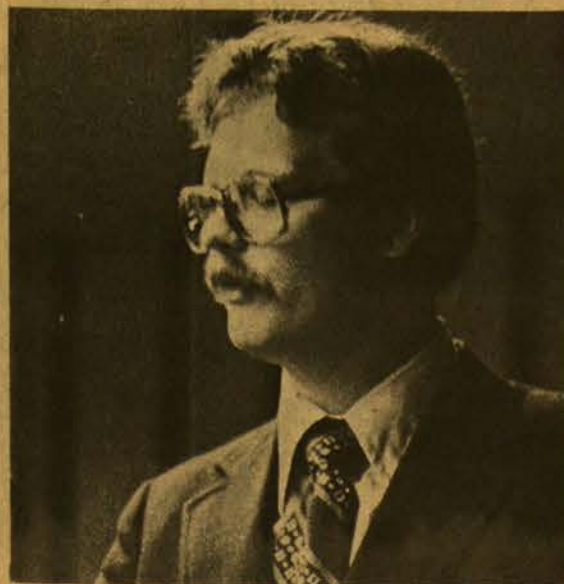
dienų prazaidęs —

dėga

apkabimė vėjo

Marija Elvaitė deklamuoja Heinrich Heimės romanti- kąją "Lorelei" Poezijos vertimų vakare Jaunimo centro kavinėje, Chicagoje. Nuotr. J. Kuprio

Linas Rimkus Poezijos dienos rečituoja eilėgiedams Carlo Sandburgo impresyviąją "Chicago". Nuotrauka J. Kuprio

pestingoji žmona Sofija, du vaikai, bet ir žmonos sesuo Galina Lu- kauskaitė-Poškienė, žinomoji žmogaus teisių gynėja ok. Lietu- voje, jos du sūnūs ir brolis. Visi sutilpo dvariškamė rūmė, Vil- niaus gatvėje, Šiauliuose, visi sė- do prie stalo ir jautėsi darni, ne- daloma šeima. Dažnai, ypač sek- madieniais, toji šeima dar pad-

dėdavo, kai ir bičiuliai sėsdavo prie stalo.

Toje didelėje šeimoje buvo

juntama drausmė. Savi vaikai ir

sveitimieji čilbėdavo: tetušis, ma- mytė.

Išvija išskleidė didžiąją šei- mą, bet, apsigyvenus Tuebinge- ne, vėl atsirado jau kitų veidų

avilys, kuriame vienodai dūzgė savosios ir svetimos bitės. Ir čia

buvo įdomu stebėti Domą, kla- u- sytis jo samprotavimų ir girdėti

skambų tenorinį balsą, lyg var- pelio skambesį.

Jo visuomeninę veiklą Lietuvo- je ir Vokietijoje jau anksčiau ap- tariau. Telioka paminėti kai ku- riuos jos brožius Amerikoje. Čia

įsikūrimas buvo nelengvas. Kelis mėnesius įsistojo darbo, su Sofi- ja vienu kambarėliu tenkinosi ir

mokėsi anglų kalbos. Duondaviu buvo Sofija, dirbusi ainių gamyk- loje. 1951. I. 22 rašė man: "Pavy- ko truputėlį įsėti į savo balną.

Nežinau ar pavyks įsėti į geresnį. Mano balnas visai paprastas —

darbas savo srityje. Tai ir viskas. Čia bandė iš tikro kelio mane iš- vesti ir parodyti gražesnį, platesnį, "patriotiškesnį" vieškelį. Bet

pagundai nepasidaviau. Tiek

daug yra politinių veikėjų, vi- suomenininkų, "laisvintojų", to- dėl geriau nespainioti jiems po kojų".

Tas pirmasis balnas TB Gay- lord sanatorija prie Wallingfordo, Conn. Ten 1951-52 m. dirbęs, anglų kalbos pramokęs, pacien- tų dovanų ir sanatorijos padė- kos sulaukęs, sėdo į kitą balną — SW Florida TB Hospital Tampo- je. Tai buvo didelė, 500 lovų li- goninė. Darbo ir pragyvenimo są- lygos pagerėjo. Ligoninės vado- vai jį vertino ir globojo. Ir dau- giau laiko rado lietuviškam vi- suomeniniam darbiui.

Ten gyvendamas, redagavo Lietuvių enciklopedijos medicinos skyrių ir parašė apie 300 straipsnelių. Protarpiais bendra- darbiavo "Aiduose", "Ateityje", "Darbininke", "Drauge" ir "Ke- leivyje", "Medicinoje", rašyda- mas medicinos ir įvairiais politi- niais klausimais.

Nesigailėdamas energijos, jis nešė šviesą Floridoje gyvenan- tiems lietuviams, ypač trikampy- je Tampa, Clearwater ir St. Pe- tersburg, jų organizacijoms pri- klausė ir paskaitininkavo. Kalbė- (Nukelta į 4 pusl.)

Daugiašakiui ąžuolui palūžus

(Atkelta iš 3 pusl.)

tojas buvo geras. Paskaitoms buvo kviečiamas Chicagone ir Dainavon. Jis kalbėjo ir amerikiečių susirinkimuose anglų kalba.

Jo rūpesčių Tamos burmistras pirmą kartą paskelbė Vasario 16 lietuvių diena ir Floridos laikraščiai "Tampa", "Tribune" ir "St. Petersburg Independent" idėjo pasikalbėjimus Lietuvos nelemčiai nušviesti.

Jis dirbo Tampoje 1953 — 1968 m. Išėjęs pensijon persikėlė į Mount Vernon, New Yorko priemiestį, arčiau vaikų. Nors ir sulaukęs rimto skambučio, širdies priepuolio, kurį metą buvo Vliko tarybos narys, Lietuvių krikščionių demokratų N. Y. skyriaus pirmininkas, Lietuvių katalikų mokslo akademijos N. Y. židinio narys ir pirmininkas, Balfo centro valdybos narys ir knygos "Balfas" redaktorius, "Gajos" ateitininkų N. Y. skyriaus pirmininkas ir "Tėvynės Sargo" redaktorius.

Ivairių paminėjimų ir švenčių proga tiek N. Y. apylinkėse, tiek tolimesni miestai, net Kanada neištvėrė be Domo žodžio.

Jis vedė nepaprastai platų susirašinėjimą, bent su 100 asmenų. Jo laišškai, jau išdarbinus, buvo išsamūs, gero stiliaus, apgalvoti ir dažnokai ilgi, nes man skirtieji siekė 5 — 9 ranka smulkių rašytų puslapių. Didelis nuostolis būtų, jei jo laišškai liktų išblaskyti ir parinkus nepaskelbti.

Tauta ir vadai

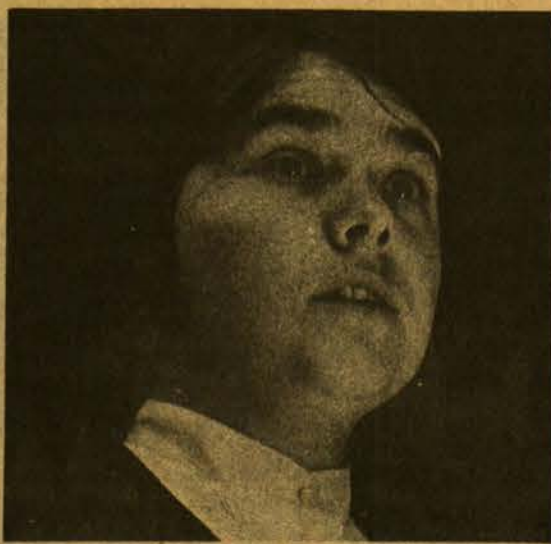
1949. XII. 12 laiške jis rašė: "Spalio 12 d. laiške Tu palietei keletą mūsų gyvenimo dėsnių, visuomenei svarbių klausimų. Jų tarpe vyrauja samprotavimai ir svarstymai apie vadus. Man jie labai įdomūs, nors aš nebuvau vadas ir nesirengiau juo būti. Negaliu su Tavimi nesutikti dėl svarstymų pagrindo. Bet galima, kad tikrovėje tokių vadų beveik negalima surasti. Iš istorinės perspektyvos žiūrint į paskutinius mūsų tautos gyvenimo dešimtmečius, reikia padaryti išvadą, kad mes neturėjome nei viena, pilnutėlės tautos, nei vadu. Nemaloni ir skaudi, bet taip, mano nuomone, buvo. Iš čia kilo visi nepastovumai ir blaškymasis. O tu nepastovumų ir klaidžiojimų išdava yra ta, kad nepalikto sisteminio darbo vagos, nei gilesnių valstybinio darbo pėdsakų, nei moksle, mene ir net, gal būtų, literatūroje. Matomai, nelengva suvienalyti, tapti pilna, svaria ir nesuardoma tauta. Tokioje padėtyje tautinei masei esant, nelengva išaugti ir vadams".

"Vadas turi žinoti, kur eiti, bet taip pat sugebėti vesti. Sugebėjimas vesti yra sunkiausias. Žinojimas kur eiti dalimi ar net išimtinai priklauso proto aiškumui kūrėjui, o pats vadovavimas platus mato širdies nuojautai. Nežinau, kodėl didelio proto ir intelekto žmonės turi labai mažą širdį. Jiems pradėjus vadovauti, kyla aštrus susikirtimas, kuris pradžioje geriausiai užsimojimus ir būna nesekmės priežastimi."

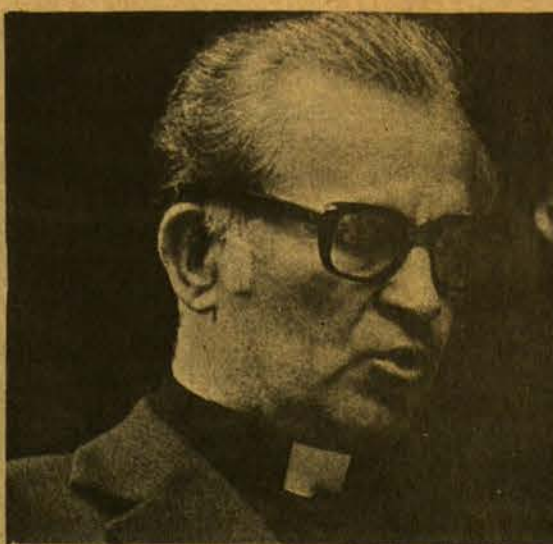
Klausimas svarbus ir įdomus, bet reikėtų žymiai platesnių svarstymų minėtiems teiginiams išlūškinti.

Svajingas tikrovininkas

Domo svajingumas reiškėsi jo elgsenoje, kalbos būde, rašyme ir poezijos pomėgyje. Jis tarėsi esąs tikrovininkas, tačiau ir jo tikrovismas dažnai įvelkamas svajingam rūban. 1952. II. 24 laiške samprotauja: "Labai gerai, kad žmonės kalba Tėve mūsų. Dar geriau būtų, kad jie vykdytų Dievo valią žemėje. O dabar visi žmonės laukia Jo lazdos smū-

Sen. Ona Mikalaitė deklamuoja savo eilėraščius Poezijos dienoje Chicagoje. Nuotr. J. Kuprio

Kun. Viktoras Rimšelis Poezijos vertimų vakare Chicagoje skaito romėnų ir graikų klasikus. Nuotr. J. Kuprio

gių — nelaimių, katastrofų ir milijoninių žmogudystių. Tik tuomet šiek tiek pradeda pabusti ašinė, prakrapšto kiek akis. Ir tam, kas Dievo nepažįsta, geriau turėti "sudievinatą stabą", bet ne "nudeivintą žmogų". Behaviorizmo filosofija patraukli, bet baidi. Ji neskaitina žmogaus kilimo, bet veda į išsigimimą".

Tokiuo pat gilumu jis rašė man apie lietuvių nesutarimą ir JAV LB skilimą, ardančius ir taip menkas mūsų jėgas.

Tai buvo kovotojas už savo ištikinimus, aštrus savybės negalvimų kritikas ir pakantus kitų pasaulėžiūrų atstovams.

Atsidėjęs jis studijavo savo profesijos ir jį bedominančių kitų plačių sričių literatūrą. Savo gyvenime sutelkė tris asmenines dides bibliotekas: Šiauliuose, Tuebingene ir Mount Vernone. Jo surinktą medžiagą, dokumentus, raštus ir laiškus pasiuntė Kento universitetui globoti.

Domas ne tik buvo veikimo pavyzdys, bet paliko visuomeninės veiklos testamentą, kurį anksčiau esu paskelbęs, ir čia pakartojau jo svarbiausias mintis:

● **ATEITIS**, 1978 m. balandžio mėn., Nr. 4. Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas. Vyr. redaktorius — kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130. Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė. Redakcijos nariai: dail. Vilija Eivaitė (meninė priežiūra), Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija) ir Roma Olšauskaitė. Administruoja Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje — 9 dol., garbės prenumerata — 15 dol. susipažinimui 7 dol., kituose kraštuose — 7 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5 dol.).

Redaktorių trumpų vedamųjų puslapiuose taikliai krepšiamas dėmesys ir šiandieninė (5 dol.).

Vitalija Bogutaitė Poezijos dienoje skaito savo naująjį Apokalipsės ciklą. Nuotr. J. Kuprio

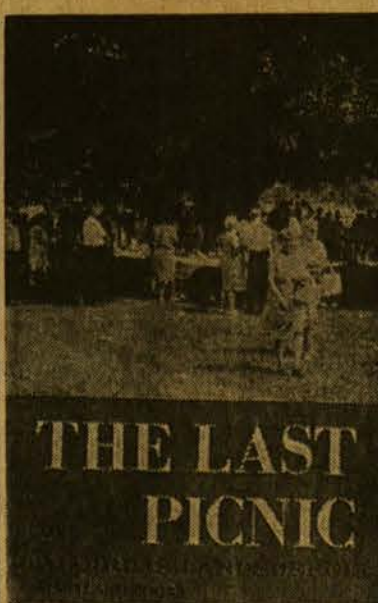
"Dabartinis tremties organizacinis tinklas teoriniai yra gražūs ir tobula. Tačiau jo schema yra prabangi, nepraktiška. Ji dvelkia didžiulio dvaro griuvėsiais ir palaikais. Turime tiek "pasaulinių ir vietinių" organizacijų, o iki šiol nežinome, kiek yra gyvai jaučiančių ir dirbančių lietuvių. Visose centro ir skyrių valdybose, įvairiuose komitetuose yra šimtai žmonių, bet paprastos tautinės statistikos nepadaryta. Trumpai sakant, yra organizacijų infliacija. Daugis jų savo uždavinių neįvykdo. Jei naujų išiečių iš Lietuvos neatvyks, lietuvių skaičius svetur mažės. Vyresnieji žengia į Anapilį, jaunesnieji vargiai padidins jų skaičių. Dailis jaunesniųjų sudaro etniškai mišrias šeimas, kuriose lietuviška pusė beveik visuomet pralaimi".

Jis siūlo štai ką daryti: "Svarbu sudaryti platesnės apimties ad hoc komitetą, kuris kritiškai įvertintų dabartinį lietuvių išiečių smuorganizavimą, nustatytų galres organizacijų planams ir informacijos reikalus. Reikia sudaryti tikrovės

sąlygas mūsų tikslams tapti kūnu. Kovą galima laimėti, i mūsų lauką sutekus visas intelektualines pajėgas ir visus finansinius išteklius. Juo greičiau tai padarysime, tuo geriau. Supraskime, kad paskutiniaisiais metais Pabaltijo valstybių padėtis politiniame žaidime pakito mūsų nenaudai, apgaubiančiai marinančia neviltingi mūsų ateitį".

Glaustai tarus, mes turime tikslingai susiorganizuoti, visas jėgas esminiams tikslams suteikti ir sklandžiai veikti. Deja, ir šiuo metu skėstame nesutarime, šaukšte vienas kitą skandiname ir lyg akli šarūniškai švaistomės ne bendram labui, bet apgailėtina nususiai savo naudai ir garbei".

To testamento skelbė jau vieneri metai nėra tarp mūsų. Žmona Sofija neteko ištikimo palydovo, šeima savo patarėjo, daugelis, o tarpe jų ir aš, tauraus draugo, organizacijos — veikėjo ir giliai galvojančios asmenybės, siekusios pasaulyje pasisklaidžius lietuvių jungti i bendrą darbą išeivijos didiesiems tikslams įgyvendinti.

gress Catalog Card No. 75-22576.

Tai losangeliečių dramos konkursą laimėjusi ir paskui suvaidinta Algirdo Landsbergio graudžiai linksma drama "Paskutinis piknikas". Dabar štai išleista ir jos anglišką versiją. Tai lietuvių emigrantų piknikinė situacija šiame krašte, kai nesulaikoma viskas keičiasi, blykčioja kartų

● **THE LAST PICNIC** by Algirdas Landsbergis. Introduction by Michael Novak. Published by Maryland Books, Inc. 84-39 90th St., Woodhaven, N. Y. 11412. Library of Con-

Viktoras Dirda, Poezijos dienoje Chicagoje publiką nukėlęs prie mistiškojo Tauragnų ežero. Nuotr. J. Kuprio

trintis, kai paskutiniojo pikniko fone reikia ir juoktis, ir verksti.

Michael Novak parašytą veikalui įvadą užbaigia, tardamas: "Ir mes, kurie su malonumu skaitome 'Paskutinį pikniką', tikimės, kad ši drama tėra pirmoji kregždė ir kad po jos pasirodys daug meno kūrinių panašia tema. Nes milijonų mūsų patirtis dar niekada nebuvo atpasakota Amerikoje".

● **I LAISVĖ**, 1978 m. balandžio mėn., Nr. 72(109). Politikos žurnalas. Leidžia Lietuvių Fronto Bičiuliai. Redaguoja Juozas Kojelis, 747 — 23rd St., Santa Monica, CA 90402. Administruoja Aleksas Kulnys, 7034 Hartcrest Drive, Rancho Palos Verde, CA 90247. Metinė prenumerata Australijoje, JAV ir Kanadoje — 7 dol., kitur — 5 dol.

Šiame numeryje: Dr. Br. Nemickas "Kelias į Lietuvos nepriklausomybę"; Dr. Aleksandras Stomas "Politinė sąmonė Lietuvoje"; Tomas Venclova "Dėl dr. A. Stomo paskaitos"; P. A. Raulinaitis "Lietuviškas žvilgsnis į eurokomunizmą"; Stasys Barzdukas "Kartu su Juozu Bačiūnu"; Alė Rūta "Žydės gražesni žiedai"; Leonardas Valukas "Mums reikia konkrečių darbų"; J. Pašilis ir K. Gimžauskas: "1977 metinis VLIKO seimas"; Jaunimo demonstracijos; J. K. "Politinės studijos Kalifornijoje"; A. Valsiūnienė "Lietuviai Veneceloje"; vedamieji "Egzaminas išlaikytas". "Kad netaptume žiūrovala".

● **METMENYS**, 1978 m., Nr. 35. Kūryba ir analizė. Žurnalą redaguoja Vytautas Kavolis, Dickinson College, Carlisle, Pennsylvania. Administruoja M. Paškevičienė, 3308 W. 62nd Pl., Chicago, IL 60629. Šio numerio kaina — 3 dol. keturių numerių kaina — 10 dol., garbės prenumerata — 15 dol. Žurnalą leidžia AM & M Publications.

Naujas numeris pradamas Aušros-Marijos Jurašienės apybraižų pluoštu. Tomo Venclovos vertime duodama prancūzų poeto Saint-John Perse (1897-1975), Nobelio premijos laureato, poema "Anabasis". Pabrėžtinai pulki Delijos J. Valiukėnaitės studija "Išeivijos lietuvių literatūros kritika, iš anglo-amerikiečių perspektyvos pažvelgus". Spausdinama nauja Iechoko Mero novelė. Alina Staknienė detaliau pažvelgia į Mero "Striptizą". Tai turbūt pats įžvalgiausias šio romano nagrinėjimas. Tiesioginiu savo tikrumu skaitytoją pririša Kęstutis Jokubyno pergyvenimai Sibiro tremtyje ir Lietuvoje. Žurnalo apžvalgų ir kritikos puslapiuose randamas įdomus pokalbis su čionykščiais mūsų kultūrininkais apie dailės bei aplamai kūrybos situaciją Lietuvoje; stabelėjama prie Juozo Girniaus monografijos "Pranas Dovydaitis"; recenzuojami Vytauto Janavičiaus "Nevykėlio užrašai". Žurnalo puslapius puošia Jolantos L. Janavičienės, Rimo T. Visgirdos ir Z. Mikšio dailės darbai.

● **WORLD LITERATURE TODAY**, Volume 52, Number 2, Spring 1978. A Literary Quarterly of The University of Oklahoma. Editor: Ivar Ivaak, 630 Parington Oval, Room 110, Norman, Oklahoma 73019. Metinė žurnalo prenumerata \$13.50. Administracijos adresas: 1005 Asp Ave., Norman, Ok. 73019.

Naujame žurnalo numeryje daug rašoma apie pastarąjį Nobelio premijos laureatą, ispanų poetą Vicente Aleixandre, ir Neustadto tarptautinės premijos laimėtoją Czesławą Miłoszą. Pora straipsnių kalba apie vertimus Vakaruose ir Rytuo-

se. Komentarų puslapiuose, be kita ko, stabelėjama prie ukrainiečių literatūros amerikiečių skaitytojui.

Knygų recenzijų puslapiuose E. J. Czerwinski palankiai vertina lietuvių, latvių ir estų šėsių scenos veikalų knygą anglų kalba "Confrontation with Tyranny". Kaip žinome, šioje anto-

(Nukelta į 5 pusl.)

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES
AND CHECKWRITERS,

Nuomoma, Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas jums
patarnavimas.

Phone — 581-4111

5610 S. Pulaski Rd., Chicago

S. M. BIRŽELIO MĖN. IS SPAUDOS ISEINA MONOGRAFIJA: "Generolas POVILAS PLECHAVIČIUS"

Knyga 300 psl., gausiai iliustruota, kietais viršeliais
su aplanku.

Kaina — \$9.00

Užsakymus siųsti: KARYS

341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 11207

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBOS

Pardavimas ir Taisyimas

2646 W. 69th Street — Tel. RE 7-1941

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IS BOSTONO IR NEW YORKE

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPESE:

Vienas savaitės: Rugšėjo 17 — \$845.00 Rugšėjo 22 — \$845.00

Dvieju savaitė: rugpjūčio 6 — \$1245.00

liepos 2 — \$1245.00 rugšėjo 3 — \$1195.00

liepos 16 — \$1245.00 gruodžio 22 — \$1045.00

Visos grupės aplankys Kauną ir Trakus. Prie šių grupių galima jungtis
IS VISU AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu
New York'e.

GRUPESE VIETŲ SKAČIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreiptis į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764

Istaigai vadovauja: Aldona Adomonienė ir Albina Rudžienė

Prices are based on double occupancy and are subject to changes
and/or Government approval.

Giedros Nasvytytės-Gudauskienės KOMPOZICIJOS

NORECIAU SKRISTI — Naujos dainos mažiems ir jauniems. Kaina \$2.00

4 DAINOS — Sopranui su piano akompanimentu. Kaina \$3.00

VIESPATES PASAULIS — Žemam balsui. Kaina 1.00

METŲ LAIKAI — Populiarių dainų ciklas. Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Str.,
Chicago, Ill. 60629. Ilinojaus gyventojai pridėda 5% taką.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes.

Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$40,000.00

FRANK ZOGAS, President

2657 W. 69th Street
Chicago, Ill. 60629
Phone 925-7400

& LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
Phone: 254-4470

8829 S. Harlem Avenue
Bridgeview, Ill. 60455
Tel. 583-0400

5%
paid quarterly
4 Year Savings
Certificates
Minimum \$5,000

7%
All accounts compounded daily —
Passbook Savings

Anglų kultūros bruožus restauruojant

(Atkelta iš 2 pusl.)

Prancūzams senatvė yra karjera, sistema, net religija. Į anglų senimo procesą Bernanos nežiūri kaip į sveiką reiškinį. Jam šis vaikiškas senų žmonių aktyvumas atrodo klaidus. Šitą vaikiškumo priekaištą Bernanos išplečia labai plačiai. Net į anglų pasireiškimą antrojo pasaulinio karo metu jis linkęs žiūrėti kaip į nesveiką vaikiškumą.

Jis rašo: "Vyrai anglai, kaip kai kurie jūrų oratoriai sako, šiuo momentu jų rašote patį didįjį savo istorijos lapą... jūs jau pradėjote apie tai rašyti savo vaikams šiais žodžiais: "Buvo kadaise mažoje saloje didi tauta, kuri išėjo prieš visus...". Jūs pergalė yra vaikų svajonė, vykdoma suaugusių žmonių" (18 psl.).

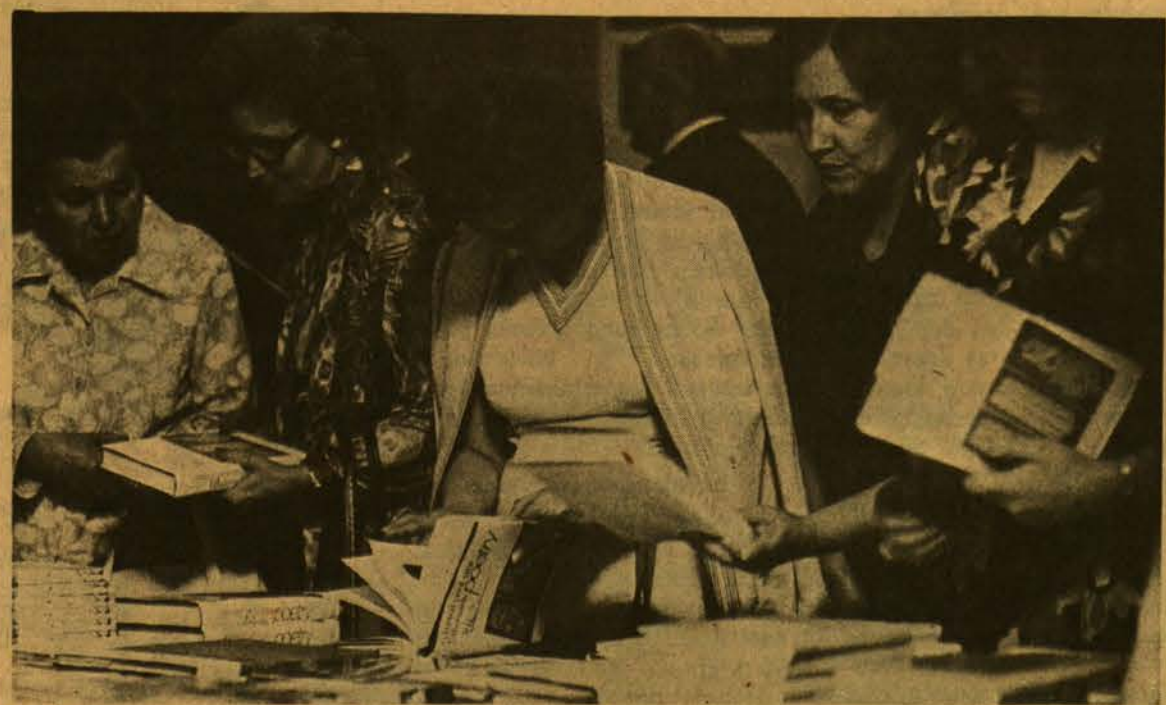
Šie žodžiai yra įkvėpti greičiau kartumo ir pavydo, negu tiesos meilės. Bet reikiai sutikti su kitais Bernanos žodžiais: "Jauni prancūzai nevertina pralaimėjimo labiau už pergalę, kad jį nesiduoda suklaidinami, kad didvyris yra didesnis už žmogų, kuris, išgyvendamas kankinystę, pakyla virš savęs" (29 psl.). Daug gilių mistikos ir teologinės išminties yra šiuose žodžiuose, bet aš neturiu laiko laisvės ir jų nagrinėjimą, nes man reikia ruošti kelionę.

Dvi bankų šventės

Kai aš neradau Londono vadovo mūsų knygyne, man jį paskolino vienas didelis pasaulio keliautojas. Jį pradėjus skaityti, aš išsyki užgrūvau ant Anglijos oficialiųjų švenčių sąrašo, su kuriomis šis vadovėlis norėjo sukurįdinti turistą. Bet šis sąrašas vos nesugriovė viso mano anglišką entuziazmo. Ir aš esu beveik tikras. Jis būtų sugriovęs bet kurio mano skaitytojo palankumą Anglijai. Tarpe kokių penkių ar šešių oficialiųjų Anglijos švenčių tame sąrašė buvo dvi bankų šventės. Tos šventės mane apipylė šaltu vandeniu, ir aš pradėjau abejoti angliškos kultūros humanizmu. Tačiau iš šios krizės visai atsitiktinai mane išgelbėjo senas didysis Websterio žodynas.

Visai be ryšio su mano kelione, kartą aš įsiekiau žodžio "stock" prasmę. Tie angliški žodžiai turi dažnai tiek daug prasmų, kad nėra lengva susigaudyti, ką vienu ar kitu atveju tas žodis reiškia. Senasis Websterio žodynas turi net 31 prasmę žodžiui "stock". Vieniukitoj šio žodžio prasmė yra sakoma, kad "stock" yra bet kokios formos senobinio dokumento dalis, kurį karalius duoda tam žmogui, kuris yra jam paskolines pinigų.

Šis paaiškinimas savo istorine gelme man veikė kaip nušvietimas ekonominių ir politinių Anglijos santykių. Mes, kurie keliat kartų esame pradedę savo pinigų, keičiantis politinėms sąrangoms, turime nustepti, kad karalius Anglijoje reiškiasi ne kaip beatodairinis pinigines sistemos valdytojas, bet kaip pinigų pasiskolintojas iš savo pavaldinio. Karalius, priimdamas pinigus iš savo piliečio, pripažįsta jam savo skolą. Tuo pačiu jis pripažįsta skolintojui tam tikrą teisę į karalių. Tai yra neįprastas piniginių santykių supratimas, nerandamas nei kapitalistinėje, nei totalistinėje galvosenoje. Kapitalistinėje visuomenėje pinigai yra pasidarius kintančios prasmės ženklas, kurio ateities vertė yra visiškai priklausoma nuo ekonominių ir politinių aplinkybių. Totalistinėje visuomenėje pinigai neturi nei to; valdžia čia yra greičiau kaip pinigų dalintojas savo pavaldiniams, nes jis yra autarkiš-

Gausiai perkamos poezijos knygos Poezijos dienosose Čika goje.

Nuotrauka J. Kuprio

kas šios vertybės sistemos ne tik valdytojas, bet ir kūrėjas. Angliškojo žodžio "stock" prasmė liudija santykių abipusiškumą tarp karaliaus ir pavaldinio.

Tas abipusiškumas reiškiasi ne tik ekonominėje, bet ir politinėje srityje. Tai liudija naujesnioji didžiojo Websterio žodyno laida. Ji turi šitokį žodžio "stock" paaiškinimą: priimti "stock'ą" karaliui, reiškia priimti vasalą. Mūsų liberalistinės kilmės vadovėliai buvo mus išmoko, kad vasalas yra ne ką daugiau, negu valdovo pavaldinys. Bet tai yra prancūziškos apšviotos laikotarpio aiškinimas. Angliškoji vasalo prasmė liudija abipusį karaliaus-vasalo santykį ne tik ekonominėje, bet ir visuomeninėje srityje. Vasalo žodis, nors mūsų samonėje yra apipletas, tačiau nepaisant to, yra abipusio politinio santykiavimo terminas. Tai buvo supratus net Marksas, kovodamas prieš liberalistinį ūkį ir palankių žodžių pasakymas apie feodalizmą.

Šitie stakų paaiškinimai man palengvino priėmimą prie Anglijos bankų švenčių. Šio žodžio sanprata man paaiškino, kad piniginiai santykiai, tam tikrame istorijos laikotarpyje buvo giliasprasmiai žmogiški. Dėl to buvo prasmės tuos santykius švesti, kaip turinčius pozityvų turinį. Dabar tai mums atrodo įtartina.

Bet ir mes patys turime įtartinų švenčių, kurios ateinančių šimtmečių žmonėms galės atrodyti visiškai negeros. Tai būtų Darbo diena, ar darbininkų šventė, ar kas nors kitas, panašiai vadinamo. Ateities žmogus, nežinodamas mūsų nuotaikų, galės piktintis, į tokias šventes žiūrėdamas, kaip žmogaus vergavimo darbui pašventimą.

"Stock" žodžio prasmė liudija anglišką brožą, kurį galima pavadinti moraliniu realizmu, t. y. tokiu realizmu, kuris nėra atskilęs nuo visuomenės dorovės. Šiuo atžvilgiu angliškumo atstovų galima laikyti praėjusio šimtmečio rašytoją Henry James. Jis savo romane "The Princess Camassima" vaizduoja šeimą, sudarytą tarp miestiečio ir kunigaikštystės praėjusio šimtmečio audringuose Londono darbininkų sąjūdžių sluoksniuose, kur

kaip tik reikšėsi Marksas. Jis tačiau romane, bent tuo vardu, nėra minimas. Šis kūriny yra tam tikro laikotarpio angliškos sintezės simbolis.

Bet angliškas realizmas, pagaliau ir kiekviena didelė civilizacija, pasak to paties Henry James, nėra laisva nuo kaltės, kuri ją veda į žlugimą. Glūdinči civilizacijoje kokia nors kaltė yra jos žlugimo priežastis. Dėl to ir mano angliškas entuziazmas turi kur nors sustoti. Ir jis sustoja. Vienas mano draugas man paaiškino, ką reiškia kartais JAV sutinkamos plakinės raidės Wasp. Jos yra pirmosios raidės šių žodžių: "White Anglo-Saxon Protestant". Lietuviškai tai bus: baltųjų anglosaksiškas protestantizmas.

Ši formulė, naujaisiais amžiais pasidariusi angliškumo reiške, įnešė į ją du labai blogos įtakos turėjusius susiaurinimus: būtent: baltosios rasės primatą ir protestantizmo žymę, kaip du principinius anglosakso bruožus. Iš čia atsirado išimtinis baltosios rasės vertinimas, kokio jokia kita kultūra taip principiškai nėra formulavusi, kas privedė prie to, kad negrų laikymas vergijoje šio formulavimo įtakoje užsitęsė nepateisinamai ilgai. Iš protestantizmo pabrėžimo, turint prieš akis labai praktišką anglosakso veikimo pobūdį, išsivystė kova prieš katalikybę, kuri taip pat užsitęsė ilgai negu kur kitur ir dar jos pasekmės ir šiandien tebėra gyvenamos. Ji sužadino ir Airijos katalikų panašų užsikirtimą, einant tuo dėsniu, kad veiksmas išsūkia lygiai stiprų atoveiksmį.

Zinoma, visi grynai indoeuropiečiai sunkiai perneša ne indoeuropietišką žmogaus veidą. Tai yra visų mūsų žymė, bet niekas kitas iš to nepadare darinio ar politinio principo. Šis klaidingas principas J. A. Valstybės sudarė problemą, kuri skaudžių pasekmių turi ir kitų tautų žmonėms. Taip pat ir, kalbant apie protestantizmą, reikia pripažinti, kad yra labai principiškai protestantiški kraštų negu Anglija. Čia protestantizmas atėjo tik kaip priedas angliškai katalikybei. Tačiau, to paties, berods, angliškų sugebėjimo dėka tampriai jungti idėja su gyvenimu, jis čia pasida-

rė tautiniu principu.

Tai yra angliškumo gimtoji nuodėmė, kuri šią puikią kultūrą iškreipia. Greičiausiai dėl tos priežasties ir mano brolis, tik šiuos reiškinius matydamas, nieko geresnio angliškume nenori pastebėti.

Bet šis puikios anglosaksiškos kultūros posūkis kartu yra ir perspėjimas mums visiems. Šis perspėjimas kreipia mūsų dėmesį į tai, kaip pragmatiška politika, rodos, tik palikdama nuosąly didžiulius žmonių principus, kenkia kultūroms.

Nepaisant viso to, vis tiek aš turiu labai daug pagarbos tai mažai tautai, gyvenančiai saloje, kuri drįso eiti prieš visus, Bernanos žodžiais betarant. Anglišką kultūrą, nepaisant savo trūkumų, savo uždavinį žmonijai yra atlikusi beveik neįtikimu būdu.

— Paprastai didžiausi pagyrūnai esti menkliausie darbininkai. Gilios upės jūrai duoda didesnę duoklę už mažus upokšnius ir jos įteka su mažesniu triukšmu. William Secker

— Kur tėvai per daug rūpinasi savo vaikais, vaikai nedaug rūpinasi patys savimi. Elbert Hubbard

Nauji leidiniai

(Atkelta iš 4 pusl.)

logijoje yra ir Algirdo Landsbergio "Five Posts in a Market Place" ir Antano Škėmos "The Awakening" dramos. Be to, dar recenzuojamos šios lietuviškosios knygos: Kazio Almeno "Saula akatiku" (R. Šilbajoris), Sigit Gedos "Mėnulio žiedai" (Jonas Zdanys), Kosto Ostrausko "Čičinskas" (R. Šilbajoris).

Zinoma, visi grynai indoeuropiečiai sunkiai perneša ne indoeuropietišką žmogaus veidą. Tai yra visų mūsų žymė, bet niekas kitas iš to nepadare darinio ar politinio principo. Šis klaidingas principas J. A. Valstybės sudarė problemą, kuri skaudžių pasekmių turi ir kitų tautų žmonėms. Taip pat ir, kalbant apie protestantizmą, reikia pripažinti, kad yra labai principiškai protestantiški kraštų negu Anglija. Čia protestantizmas atėjo tik kaip priedas angliškai katalikybei. Tačiau, to paties, berods, angliškų sugebėjimo dėka tampriai jungti idėja su gyvenimu, jis čia pasida-

• PASAULIO LIETUVIS, 1978 m. gegužės mėn., Nr. 41 (105). Leidinys Bendruomenės minčiai ir gyvenimui. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba. Redaguoja Bronius Nainys, 6804 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629. Administruoja Stasys Dziugas, 7240 S. Mozart, Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata — 3 dol. Šiame numeryje: Motinos dienos prasmė; Plėskim kultūrinius ryšius: Pasaulio lietuvių jaunimas; Savals reikalais; Pas

KULTŪRINĖ KRONIKA

Lietuvių rašytojų draugijos premija

Š. m. gegužės 13 Lietuvių rašytojų draugijos valdybos posėdyje New Yorke nutarta LRD premija, pradadant 1979 m., skirti tarp vasario 10 ir kovo 10. Knygų vertinimo komisija sudaroma 1978 m. rugsėjo mėnesį. Vėliausia data knygoms gauti — sausio 31 d. Premijai įteikti ruošiami literatūros vakarai.

Dalios Kučėnienės koncertas Taivanui

Amerikos ir Taivano - Tautinės Kinijos kultūrinio bendradarbiavimo rėmuose mūsų solistė Dalia Kučėnienė pakviesta koncertuoti Taivane. Krašto sostinėje Taipei ji dainuos liepos mėnesio trečiojoje savaitėje. Tą pačią programą Chicagoje solistė atliks ateinančią antradienį (birželio 6 d.) 7 val. 30 min. vak. Collins Recital Hall (Fourth Floor) 116 South Michigan Ave. Tai bus klasikinės muzikos dainų ir arių vakaras. Programoje yra ir mūsų M. Petrausko "Tykliai Nemunėlis teka" ir arija iš jo operos "Eglė žalčių karalienė", o taipgi kinietiškių romanų bei dainų. Koncertan įėjimas laisvas.

Jono Dovydeno nuotraukos Chicagos galerijoje

Šiuo metu Chicagos miesto centre, Walter Kelly galerijoje, 620 North Michigan Ave., vyksta ryškiaus mūsų fotografo Jono Dovydeno — nuotraukų paroda, pavadinta "Work in progress: Notes toward a definition".

mūsų skautus; švietimas ir auklėjimas; Kalba; Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje; Miras; Atgarsiai ir mintys; Lietuvių fondas ir kt. Leidinys iliustruotas nuotraukomis.

• LIETUVIŲ DIENOS, 1978 m. balandžio mėn., Nr. 4. Žurnalą leidžia ir administruoja Antanas F. Skirius. Redaguoja Redakcinė komisija. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 900 29. Metinė žurnalo prenumerata — 15 dol.

Šis tas iš turinio: Alė Rūta "Išėjimas Velykų prasmė", A. Vingis "Bernardas Brazdžionis pas Australijos lietuvių", "Premijos už spaudos ir radijo darbą" ir kt.

Pagrindinis šio numerio dėmesys skirtas jaunam biomedikui dr. Šarūnui Karužai: jo nuotrauka užkloja visą viršelio puslapį, viduje duodama keturi puslapiai teksto ir keliolika šeimyniškų nuotraukų, galima sakyti, nuo žinduko iki ženybų. Taigi jau turime savo tarpe žymų, daug didesnių negu koks Krėvė, K. V. Banaitis, Aistis, Galdikas, Vydūnas ar Krupavičius, kurie iki savo grabos lentos tokių aukštybių neprikopė. O ką jau kalbėti apie neseniai mirusį prof. Joną Puziną — jo vargšelio nuotraukėlė tik su keliais žodžiais, kaip dėmesio neverta užsklanda, priglaupta prie spindinčių jaunimo profesionalo nuopelnų. Ir argi galima skystis, kad mums trūksta didvyrių, o didvyriams drąsos!

Filmų įvairumai

STASE SEMENIENE

"AN UNMARRIED WOMAN" yra satyrinė komedija, Paul Mazursky, vadinamo žydiško Čechovo, parašyta, surežisuota ir kartu su Tony Ray pastatyta.

Vienas šių metų pačių geriausių filmų, nuskynusių ketvertą žvaigždžių iš amerikiečių kritikų, perduoda šiltą ir kartu juokingą, nors iš esmės tragišką moters gyvenimo momentą — pasakojimą apie žmoną, staiga ir netikėtai vyro pamestą ir priverstą apsispręsti, kaip ji iš tiesų nori dabar vesti savo gyvenimą.

Vyriausioje rolėje Jill Clayburgh tiesiog spindi savo vaidyba, vyraudama kiekvienoje scenoje, kaip Erika, dar pradžioje laimingai ištekęsusi herojė. Jos vyras (Michael Martin) yra biršos makleris, ji pati dirba dailės galerijoje, o jų 15-likametė dukra yra privočių gimnazijoje. Kas rytą ji gimnastikuodama bėga su vyru palei upę, gyvena puikioje bute, dangoraižy. Netilpdama savo laimėje, besiklausydama "Gulbių ežero" per radiją, ji šoka baletą "Pirouette" uodama" tarp miegamojo ir salono. Pietauja su "mergaitėmis", savo draugėmis — visos baigiančios Balzako amžių ar perkopusios keturiasdešimtą slenkstį — kurios visos trys yra persikyrusios, niurnandios ir pasimetusios. Ir staiga, lyg iš skaidraus dangaus, vyras pasisako (su krokodilo ašaromis!) paliekas ją, pamilęs jaunesnę moterį.

Ji ir supliūška. Mazursky pagauna jos minties įsimylėjimo.

Mūsų lietuviškam konservatyviam skoniui šis filmas vietomis atrodo su per aštriu priekoniu. Persikyrusios moters gaivalingas "saves" įsikišimas" per daug nuotykingas, paviršutiniškas... Taipgi per daug atveriamas, kas mums atrodytų, jog tike intymūs pokalbiai ne laiku ir ne vietoje...

Filmo pradžia melstiskai puiki, antroji gi dalis kartais ištęsta, atoslūgiu kvepianti.

Ne jaunesniems, kaip 17 m.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Padangos. Priekinių ratų reguliavimas ir balansavimas. Stabdžiai. Duglntuval. Įmetamieji vamzdžiai ir kiti patalysmai. FIRESTONE TIRES. Wheel alignment and balancing. Brakes. Shock absorbers. Mufflers and pipes. Tune-Ups. Lubrication. Change of oil and Filters.

COUNTRY AUTO AND TIRE SERVICE

2423 West 59th Street — Tel. GR 6-7777

Veikia nuo 7:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 7:00 val. ryto iki 4 val. popiet. Šventadieniais uždaryta. — Sav. MIKAS CESAS

ŠIOS PLOKŠTELĖS DAUGELIUI DAR NEŽINOMOS

[dainavo A. Dvarionas. Šokių muzikos rinkinys XXV

[dainavo Birutė Tamoliūnienė. Šokių rinkinys "Svajonių sūkury"

- Septintame rojuje — anglų valsas
- Mūsų susitikimas — tango
- Nuostabus berniukas — Cho Cho
- Klajojančios rožės — ištis fokstrotas
- Ilgesys — tango
7. Jaunystės meilė — tango
8. Ta naktis — anglų valsas
10. Kengūrių samba — samba
11. Sudie — anglų valsas
12. Gal būt, gal būt — bolero

[dainavo A. Šabanaukas. Šokių muzikos rinkinys XXVI

- Kur lankos žaliuoja — tango
- Amour-Begune
- Laukiu, sugrįžk — valsas
- Sutemy daina — tango
- Lidona — tango
- Marytė mitynė — fokstrotas
- Tik tau, Rio Rita — fokstrotas
7. Zibuklės — valsas
8. Balti žiedai — manbo
9. Svajonė — tango
10. Nakties serenada — tango
11. Aldona — tango
12. Kodėl neatėjai — fokstrotas
13. El tu, mergyte — fokstrotas

[dainavo Birutė Tamoliūnienė. "O Ramunėlė, pasakyk", šokių muzika

- Granada — Isp. fantazija
- Pavasaris už lango — tango
- Su tavim kartu — cha cha
- O Ramunėlė, pasakyk — valsas
- Tavo akys — rumbe
6. Žavingos naktys — fokstrotas
7. Senam sode — tango
8. Niekad sėkmadienį — cha cha
9. Jauna kai buvau — begune
10. Šią nakt — cha cha
11. Pavydas — tango
12. Kaip ir aš — rock

Lietuviškų dainų ir operų rinkinys VII

- Faustas
1. Mano gimtinė
- [dainavo V. Grigaitienė
2. Užeigta daina
- [dainavo V. Grigaitienė
3. Prapuoliau, motule
4. Du brolukai kunigai
5. Sudiev, kary
6. Gražinos arija
7. Gražinos arijos tusa
8. Gražinos arijos tusa
9. Gražinos arijos tusa
10. Gražinos arijos tusa
11. Gražinos arijos tusa
12. Gražinos arijos tusa

Vieša šios plokštelės kainuoja tik po \$8.00. Gaunamos:

DRAUGAS

4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

• Užsakant pridėti 50 c. už kiekvieną plokštelę persiuntimui. Illinois gyventojai moka 5% mokesčių. Užsakymui į Kanadą reikia pridėti po \$1.50 pašto išlaidoms.

Lietuvių rašytojų draugijos išrinkti jūry komisija 1977 metų draugijos premijai (mecenatas Lietuvių fondas) balsų dauguma gegužės 27 d. paskyrusi poetė Danguolė Sadūnaitė už jos eilėraščių rinkinį "Baltas levas medis". Iš kairės į dešinę: Kęstutis Keblys, Julija Švabaitė-Gylenė, Zivile Bilalaitė (sekr.), Česlovas Grincovičius ir Povilas Gausys (gimr.). Nuotr. V. R.

SPYGLIAI IR ROYGLIAI

Redaguoja dr. S. Aliūnas

KAPITALISTINIAI KANKINIAI

Komunistinė spauda, neišskiriant „Vilnius“ ir „Laisvės“, nuolat skelbia, kad žmogus vergauja kapitalistiniame pasaulyje, kad jis čia kankinasi, kad buržuai išnaudoja dirbantįjį, taigi ir lietuvį. Tiesa, yra lietuvių kapitalistų, kurie samdo tarnautojus, pvz. Chicagos Parama, projektavimo biuras, vadovaujamas Jukūno ir Bartkaus, Los Angeles metalo suvirinimo bendrovės, bet be šių kapitalistų, liaudies išnaudojimų, kiti yra ta išnaudojimoji masė, kaip mus iš to vergijos noris išgelbėti „Gimtasis Karštas“ skelbia, mes čia mirštame badu, o jei kuris norime ištrūkti, tai mus veiksniškai plaka, tiesiog prisirišę laiko ir neleidžia vykti į nuostabius komunistinius rojus.

„Gimtajame krašte“, kuriame ne retai matyti išgelbėtojo Brežnevo, didelio išminčiaus ir geradari, psichiatrinio išradėjo portretas, papuoštas spindinčiomis žvaigždėmis, ne retai pasiskundžia ir Vakarų pasaulio broliai savo vergija kapitalistams. Tiesiog jie yra šio niekingo, palaidoto vėto, supuvusio kapitalistinio pasaulio kankiniai, išnaudojami žiauriosios Amerikos, kuri žmogui duoda net persivalgyti ligi sveikatos sugadinimo. Paskui tokie vargšai kankiniai dar turi klausyti dr. Adomavičiaus piktųjų pamokslų apie lašinių augintojų ir nešiotų ne kokiais perspektyvas. Ką čia ir kalbėti, kapitalistinis pasaulis yra tikra žmogaus kankinimo vieta.

„Gimtajame krašte“ kartais pasirodo mūsų paprastų žmonių, o ir intelektualų, pasikalbėjimų, kuriuose kai kurie iškelia tarybinių šalių gerumą ir daugiau ar mažiau nusiskundžia kapitalistinio pasaulio, kaip „Tiesa“ rašo, grimasom. Atseit įvairiais neloģiskumais, žmogaus išnaudojimu, meno neįvertinimu. Ir po šitokių priekaištų, nuostabų, kad nė vienas jokių entuziazmo nerodo pasukti ten, kur viskas yra tobula, kaip motina kompartija nurodo, kur šventoji konstitucija garantuoja žmogui ne tik gyvenimą, bet ir mirtį. O jei per klaidą kurį numarina, tai reabilituoja, ko nėra šiame varganame kapitalistiniame pasaulyje. Ir atrodo, kad jų, tų „Gimtojo krašto“ pokalbininkų, tarybinius rojus tikrai neišleidžia kokie lietuviški veiksniškai.

Kai iš Sovietų Rusijos neišleidžia vergauti ir kapitalistinius Vakarų žydų ir kitų, norinčių ištrūkti iš rojų, tai būrelis jų prisirakino Maskvoje prie Amerikos ambasados. Ar negalėtų mūsų dailininkai ir kiti „Gimtajame krašte“ besidžiaugiant tarybiniais pyragais prisirakinti Washingtono prie Sovietų ambasados tvoros ir paaiškinti korespondentams, kad labai myli tėvą Brežnevą, jo sistemą ir jo konstituciją, garantuojančią sveikimą, ne tik ligotiem patekti į proto priežiūrą, kad nori išvykti iš žmogų skriaudžiančios Amerikos. Ir išvyktų, tik veiksniškai, dr. Valiūno,

dr. Bobelio, inž. Gečio ir inž. Nainio vadovaujami, neišleidžia. Veiksnių armija laiko apsupusi ir neleidžia ištrūkti iš kapitalistinės nelaisvės. Tarška prie Sovietų pasiuntinybės tvoros grandinės, kankiniai dejuoja, fotografai blyksti, kankinamieji skundžiasi pasaulio laikraščių korespondentams, cituoja savo pasisakymus „Gimtajame krašte“. Grandinėmis tarškindami griūna prie tvoros iš sielvarto „Vilnius“, „Laisvės“ ir „Vienybės“ bendradarbiai, redaktoriai ir jų talkininkai, net gaila žiūrėti.

Ir reikia tikėtis šitokių kančių paveikti mūsų veiksniškai nepersekiotų vykstančių į brežnevi-

nę laisvę, o priimtų nutarimą, kad visus būtinai reikia nurakinti nuo tvoros ir pasiūsti tarybinių rojų linkui.

Visi kenčiantieji vienykites. Visi prisirakinkite prie Sovietų ambasados tvoros Washingtono, te jūsų grandinių tarškėjimą išgirs visas pasaulis ir sudarys sąlygas ištrūkti iš kapitalistinės vergijos, tiesiai į „Gimtajame krašte“ aprašomą rojų. O jei kas būtų šiame krašte tiek nualintas, kad neturėtų kelionei lėšų, tiems grandinės galėtų parūpinti kokie nors žmogai gelbėti fondai, pvz. Balfas ar Lietuvos Dukterys.

Tad visi kapitalistiniai kankiniai prie grandinių, per Sovietų ambasados tvorą ir „Gimtojo krašto“ puslapius į laisvę.

J. V.

Iš kapitalistinio pasaulio vargšas kankinys, buvęs dypukas, su dovanoėmis vyksta į tėvynę, kurioje visko trūksta, nes ji įjungta į tarybinių rojų. Pieš. J. Kiburo

SENI LIETUVIŲ ĮSAKYMAI

Vieši patvarkymai kaip turi elgtis kozna dievobaiminga ir viežlyba asaba jomarke, savo gildios pobuvy ir kitoniškame susiejime

1. Gink Dieve nevalna prislempus arielkos bastytis tarp žmonių viešumoj ir savo nesvietišku smirdėjimu, o taipogi kalakutiškais tauškalais paiktinti sueiga

2. Nevalna prie visų šniprpti į saują nosies tirštumą ir po tam ana šluostyti in vežimų šonus ar in svetimų asabų drapanas.

3. Nevalna mētyt iš savo kišenių ar savo vežėčių pakulas, plunksnas, supuvusias ropes, šapus, o taipogi išmesti viešai su nešiotas vyžas ir kitoniškas be-liapyčias.

Jei bus taip, baust 50 lietuviškų grašių ar nedėlią mėzt vaivados žirgu staines.

4. Už akies pamušimą viešumoj — 45 grašiai, už žipono palos atplėšimą — 35 grašiai, už spyrimą in pasturgalį — 45 grašių, už plaukų pešimą del keršto — 60 grašių, o už plaukų pešimą del šposo — vienas auksinas.

Šitie visi patvarkymai priguli visiem prastiem žmonēm, ale nevalna anuos taikyt bajorams, o taipogi šilektai.

Išguldya Vilniuje, Metais 1636 per Sv. Roką

— Meskime iš galvos mitą, kad kapos metų sulaukęs turi būti nei šis, nei tas — tikras lepiš.

Dr. J. Adomavičius
— Gerai gyvenį ne daug uždirbdamas, bet daug išleisdamas.

Spaudos apžiūrėjimas

KOLEKTYVINĖ KRITIKA

„Keleivio“ laikraštis gegužės 2 d. laidoje rašo: „Šį kartą mus stebina ne tik Cicero Reorganizacijos L.B. metinio visuotinio 1978.IV.2 d. narių susirinkimo nutarimas pasmerkti Iechoko Mero „Stripitą“, bet dar ir viešas kreipimasis į kitas organizacijas tą romaną boikotuoti, kaip „pro-komunistinį“, „pornografinį“ ir „kiršinantį išėviją“, taigi pasisakyti prieš rašytoją ir Lietuvos rašytojų d-ją bei premijos skyrimo komisiją...“

Pirmiausia gal kiltų klausimas, kodėl šis padorus, humaniškas ir kultūringas žydiškas lietuvis ar lietuviškas žydas Iechokas Meras, iki šiol nerodęs mūsų tautai jokios neapykantos ar kerštavimo, jau taip be rimto pagrindų guldamos ant peilio asmenų? „Negi dėl to, kad ir reorganizuojamų tarpe esama iškilų žydų kilmės vadų?“

„O gal dėl to, kad Iechokas Meras pasitraukė iš Sovietų Sąjungos?“

„Na, kaip ten bebūtų, bet „dovrovės brigados“ pradžia jau padaryta, tai galima tikėtis, kad kitame susirinkime taip pat bus viešai pasmerkta sudegimui ir Aloyzo Barono novelė „Seimyniš-kumas“, o gal, saugojant mūsų tautos rūtų vainikėlių, gims noras įmesti į laužą ir Vytauto Alanto „Amžinąjį lietuvi“, Jurgio Jankaus „Paklydusius paukščius“, Antano Tulio „Aš bučiauju tavo žmoną“ ir „Inicijalus po tiltu“, iš naujo prakeikti visą Antaną Skėmos kūrybą ir peiliu su-badyti visus mūsų dailininkų pa-

veikslus, kuriuose yra nupiešta bent viena nuoga kūno dalis...“

„Bet įdomu, ar tiems R.L.B. susirinkimų dalyviams ir jų pirmininkams nešmėkštelėja galvoje mintis, kad jie, neva kovodami prieš komunizmo grėsmę, šitaip organizuotai ir kolektyviniai smerkdami nepatinkamus kūrėjus ir jų darbus, patys yra įsisiavinę grynai sojietinį metodą?“

O ką sako Juozas Šmotelis?

Ten pat, tam pačiam „Keleivio“ numeryje, šitaip užklausiama ir taip atsakoma:

„Aš padariau klaidą, rašydamas apie „Stripitą“ neskaiteš. Man atrodo, kad daugiau yra tokių, tik vieni tą knygą gyrė, o kiti peikė pagal savo nusistatymus. Aš dėl savo klaidos atsiprašau. Abejoju, ar kiti tai padarys...“

Taip rašas „Naujienose“ jų buvęs ilgametis tarnautojas ir bendradarbis Juozas Šmotelis.

Pr. Al.

Laimė, kad buvo kėdė

LAUREATAS, BLAIVYBĖ IR ATMINTIS

Laureatas A. Kairys savo pasikalbėjime „Tėv. žiburiuose“ sakosi: „Aš nežinau, kas yra „išsipagirti“, ką reiškia „Blue Monday“ — pas mane tokių dienų nėra. Aš labai saugau savo amegenis, nes žinau, kad alkoholis kenkia atminčiai“.

Laureatas paklaustas, ar jo romanas „Po Damoklo kardui“ yra pirmasis, kuris paliečia žydų tragediją, atsako: „Jei Tayo klausimas liečia romano formą, tai tuo atveju taip, toksai romanas yra pirmas“.

Laureatas užmiršo, kad žydų klausimą lietuviškai komentuo-tas Al. Barono romanas „Trečioji moteris“, vėliau išleistas ir anglų kalba, ir neseniai išleistas R. Spalio vos ne žydišku pavadinimu romanas „Mergaitė iš geto“.

Atrodo, kad šiuo atveju blaivybė bus pakenkusi laureato atminčiai.

T. P.

NEKENKSMINGA KRONIKA

— Lenktynėse į Empire State pastatą New Yorke laiptais 86 aukštus, 1,575 laiptus, per 10:32 minutes įlipo Garay Murchke, 37 m., gaunęs nedarbingumo pensiją ugniesgrysiu. Dabar jo sveikatingumas dėl šio gero rekordo bus peržiūrimas.

— Amerikietis E. Valerin, 22 m., už vertingų paveiklų vogimą buvo teisiamas. Kadangi Williams kolegiją baigusio Valerino inteligentiškumo vidurkis (IQ) buvo labai didelis, net 140, tai teisėjas Valeriną paleido teigdamas: „Kalėjimas yra skirtas tik normaliems žmonėms, o ne kvailiams ir genijams“.

PAGUNDA Į BAJORYSTĘ

„Svetimųjų patarnavimai už materialines algas kunigus vie-nuolius veda į pagundą pamėgti bajorystės malonumus“.

P. Kleinotas, SJ.

VIENTYBĖ PER UŽKANDĮ

Jei kas plūstas, kas kariauja, Kas sukelio į dalis, Mes visi į vieną saują, Nesidairom į šalis.

Kas kur veržias į valdybą, Baras, draskos dėl aukų, Mes sukūrėm sau sodybą Tik iš kleckų ir taukų.

Kas kam varo aštrų klyną, Kad išverstų iš kėdės, Mes piliečiui riebių blynų, Ir kiekvienas mums padės.

Kas kur vargsta, revizuoja, Barstosi visais keliais, Mūsų bižnis pats važiuoja Cepelinais apvaliais.

All Wood

BALYS PAVARALYS

ŠUNYBĖS IR JŲ PLONYBĖS

Reikės prie laužo kito laužo. Nejaugi Brooklynas jau kuklinas? Tegu ir mano troba laužo. Kitaip nebūtų Brooklynas!

Tegu ugniagesiai ir šunes Visi vieningai kaukia! Tegu visų veiksnių viršūnės Jie į vienybę šaukia!

PASAKA BE GALO

„Valstiečių laikraštis“ pavergtoje Lietuvoje išspausdino tokią realią pasaką:

„Bekeliaudami Plungės rajono Alsėdžių kolūkyje išgirdome pasaką be galo.“

Štai ji.
— Pirmininke, pirmininke, kodėl jūsų vadovaujamame kolūkyje krenta gyvuliai kaip medžio lapai rudenį? Šiomet 37 galvijai ir 253 kiaulės.

Pirmininkas V. Valušis atsako:
— Gal ir krenta. O kodėl ekonomistė man to nepasakė?

— Ekonomistė, ekonomistė, kodėl tokie blogi reikalai?

Ekonomistė J. Rudminienė:
— Dėl visko kaltas agronomas. Supūdė grūdus, sušaldė bulves.

— Agronome, agronome, kodėl pašarus sugadinai?

Vyr. agronomas A. Rudminas:
— Kaltas zootechnikas. Blogais pašarais nereikėjo šerti.

— Zootechnike, zootechnike, kodėl šėrei prastu pašaru?

Vyr. zootechnikas E. Jucius:
— O kodėl veterinarijos gydytojas leido?

— Veterinorai, veterinorai, kodėl leidai šerti gyvulius sušalusiomis bulvėmis?

Vyr. vet. gyd. V. Stankevičius:
— O kas man? Kokius fermų vedėjai gauna, tokiais šeria.

— Fermų vedėjai, kodėl tiek pridarėte nuostolių?

Fermų vedėjas E. Vasiliauskienė, D. Jocienė, O. Lukauskienė ir O. Mažonaitė chorą:
— Taip mums ilpė kolūkio pirmininkas.

— Pirmininke, pirmininke,

kodėl jūsų vadovaujamame ūkyje...
Vėl viskas nuo pradžių“.

POLITIKA

Keturi draugai susitiko viename Vilniaus parke. Vienas jų sunkiai atsiduso. Po to atsiduso ir antras, ir trečias. Tada ketvirtasis nekantriai sudraudė juos:

— Ak, nustokit jūs čia politikuoti!
— Tai ataivertėlia, mano vaikine!

ŽEMĖS AMŽIUS

Žinomas vokiečių fizikas Richardas Gansas savo paskaitą apie žemės amžių baigė tokiais žodžiais: „Norėčiau jums priminti, kad žemės amžių, kaip ir moters amžių, neverta stengtis sužinoti per daug tiksliai.“

— Niekada nesistengiu tyčia sukrėsti žiūrovą, tačiau jeigu žmonės nepakyla išėiti iš mano vaidinimų, tai aš galvoju, kad kažkas ne taip, kaip reikia.

John Osborne

— Daugelis mašinų tvirtų ilgiau, jei nebūtų trinties, — taip yra ir žmonėse.

— Jeigu manai, kad vaikai neįvertina pinigų, tai duok jam kvoterį.

— Daugelis viengungių išleidžia daugiau pinigų merginoms, negu kai kurie vyrai savo žmonoms.

Ann Landers

— Dešrų į pakaušį aš nuolat gaudavau per visą gyvenimą, — taigi sutiksiu, kad neblogai buvau maitinamas.

Br. Railo

Velniai pragare susirūpino, nes, kaip rodo komunistinė „šluota“ karikatūristas M. Gurlas, darbų vykdytojas kažkokiam velniui spekuliantui pardavė anglis